

Archeologische begeleiding van de werken in het bedrijfsgedeelte van de Sint Trudo abdij te Sint-Truiden:

Rioleringswerken naar aanleiding van de renovatiewerken in de Katholieke
Centrumscholen Sint -Truiden (KCST)

14 t.e.m. 24 maart 2005

Elke Wesemael, Petra Driesen en Natasja De Winter

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

Rapport 9

ARCHEOLOGISCHE BEGELEIDING VAN DE WERKEN IN HET BEDRIJFSGEDEELTE VAN DE SINT-TRUDO ABDIJ TE SINT- TRUIDEN:

**RIOLERINGSWERKEN NAAR AANLEIDING VAN DE RENOVATIEWERKEN IN DE KATHOLIEKE
CENTRUMSCHOLEN SINT TRUIDEN (KCST)**

Maart 2005

Elke Wesemael, Petra Driesen & Natasja De Winter

Dankwoord

Architectenbureau Donvil
Bouwbedrijf Dethier, Alken
Ivo Brans – Stad Sint-Truiden, architectuur
Benny Buntinx – Stad Sint-Truiden, monumentenzorg
Mark Duser – Stedelijk Museum Sint-Truiden, afdeling Hoevenmuseum
Inrichtende Macht KCST-Techicum
Lieve Opsteyn – Museum Vlaamse Minderbroeders vzw
Peter Van Den Hove – Vlaamse Gemeenschap, Monumenten en Landschappen
Jo Van Mechelen

INHOUDSTAFEL

DANKWOORD

1.	Inleiding	1
1.1	Situering van de werken	1
1.2	Geografische situering van de site	1
1.3	Werkwijze	1
1.4	Bouwhistorisch overzicht	2
2.	Resultaten van het archeologisch onderzoek	4
2.1	Sporen en structuren	5
2.1.1	Sleuf 1	5
2.1.2	Sleuf 2	7
2.1.3	Sleuf 3	9
2.2	Vondstmateriaal	10
2.2.1	Twee figuratieve kraagstenen	10
2.2.1.1	Vondstomstandigheden	10
2.2.1.2	Beschrijving	10
2.2.1.3	Mogelijke opdrachtgever en datering	13
2.2.2	Drie zware hardstenen delen van een opstaand boogveld	14
2.2.3	Aardewerk en terra cotta uit de opgraving	14
3	Conclusies en aanbevelingen	16
3.1	Conclusies	16
3.2	Aanbevelingen	17

BIBLIOGRAFIE

VERKLARENDE WOORDENLIJST

BIJLAGEN

- BIJLAGE 1 Cataloog van de grondsporen
- BIJLAGE 2 Cataloog van de vondsten
- BIJLAGE 3 Hoogtematenlijst
- BIJLAGE 4 Overzicht beeldmateriaal op CD-ROM

1. Inleiding

1.1 Situering van de werken

Het archeologisch onderzoek in het bedrijfsgedeelte van de Sint-Trudo abdij te Sint-Truiden vond plaats in het kader van renovatiewerken die daar in opdracht van KCST-Technicum werden uitgevoerd. Hierbij was in het vroege voorjaar van 2005 de aanleg van een nieuwe riolering en nutsleidingen voorzien. Toen bij deze aanleg muren werden aangesneden, werd een archeologisch onderzoek door Monumenten en Landschappen nodig geacht.¹ Voor het uitvoeren van het onderzoek is contact gezocht met het Archeologisch projectbureau ARON bvba. Het onderzoek ging van start op 14 maart en werd afgerond op 24 maart.

1.2 Geografische situering van de site

Het site van de Sint-Trudo abdij situeert zich in het centrum van de stad Sint-Truiden. In het noordenwesten wordt het terrein begrensd door de Abdijstraat, in het noordoosten door de Steenaartberg, in het oosten door de Planckstraat en in het zuiden door de Meirstraat en de Diesterstraat. Aan de noord/noordwestelijke rand van het terrein loopt ondergronds de Cincidriabeek, een bijriviertje van de Gete.

Het bedrijfsgedeelte (1ste afdeling, sectie H Blad 4 Perceel 428 w), dat gelegen is in het noordelijke gedeelte van de site, is vanaf de erekoer toegankelijk via een uitloper van het poortgebouw.

Situering abdijsite (Bron: topografische kaart schaal 1:7500 Gis-Vlaanderen)

1.3 Werkwijze

Elke Wesemael, Petra Driesen en Natasja De Winter stonden in voor het uitvoeren van het onderzoek.. Bouwbedrijf Dethier stelde arbeiders, een machinist en een graafmachine ter beschikking. De heer Jo Van Mechelen, amateur-archeoloog, kwam regelmatig een handje bijsteken.

¹ De 'academiezaal' met het voormalige abdijsite als omgeving is sinds 1986 beschermd als stadsgezicht.

Het onderzoek had in tweede fasen plaats. In een eerste fase werden de reeds zichtbare archeologische sporen en structuren geregistreerd. Hiervoor werd het aangelegde vlak en het muurwerk opgeschoond, waarna deze gefotografeerd (digitaal en analoog), ingetekend en beschreven werden. Hoogtes werden eveneens opgemeten. Waar nodig zijn stalen van mortels of bouw materiaal genomen. Grondplannen werden op schaal 1:50 ingetekend, profielen op schaal 1:20. Op drie plaatsten, die bouwkundig interessant waren, is manueel een sonderingsput aangelegd.

Tijdens de tweede fase werd het verder uitdiepen van de rioleringsleuf door de aannemer opgevolgd. Hierdoor kon het verder verloop van een aantal sporen op een tweede grondplan worden ingetekend en bijkomende verbanden gelegd worden. De inhoud van de oven werd eveneens onderzocht.

1.4 Bouwhistorisch overzicht

Hieronder volgt een kort overzicht van de historische bouwactiviteiten die gekend zijn voor de Sint Trudo Abdij. Enkel deze die mogelijk relevant zijn voor de geschiedenis in de omgeving van het opgravingsterrein werden opgenomen. De belangrijkste bron voor de bouwgeschiedenis is de kroniek van de Sint Trudo abdij². We maakten gebruik van het bouwhistorische overzicht dat in 1986 werd opgesteld door J. Martens (red.)³, in het kader van een herwaarderingsvoorstel voor de abdijsite.

Merovingische periode (7de tot 9de eeuw)

In 657 stichtte de Heilige Trudo, afkomstig van een adellijk geslacht en in Metz tot priester gewijd, een kerk en klooster op de familiale *fundus* (*Sarchinium*), aan de rechteroever van de Cicindria. Na zijn dood werd hij in zijn kerk begraven en stroomden de eerste pelgrims toe. Als gevolg hiervan werd de abdijskerk in de loop van de eeuwen steeds meer uitgebreid.

In 664 werd door bisschop *Theodardus* niet alleen deze kerk ingewijd, maar ook het bijhorende klooster. We weten dat het klooster een molen bezat waarvoor de loop van de Cicindria werd omgelegd. Verder is er sprake van een primitieve omheining om het geheel.

Het klooster volgde, zoals dat voor deze periode gebruikelijk was, de regel van de Heilige *Benedictus*. In 883 werd de abdij door de Noormannen verwoest.

Ottoonse periode (10de eeuw)

In 939 wordt met de heropbouw van de kloostergebouwen gestart. Er werd door bisschop *Adalbero* van Metz een nieuwe kerk gebouwd.

Romaanse periode (11de en 12de eeuw)

In deze periode wordt de bescheiden Ottoonse abdij door enkele invloedrijke abten omgebouwd tot een indrukwekkend complex met kerk, kloostergebouwen, bedrijfsstructuren en een stedelijke inplanting. In 1065 wordt de domaniale *villa Sarchinium* bevorderd tot *oppidum Trudonensis*, want de handelsbedrijvigheid overstijgt de domaniale regionale sfeer in de omgeving van deze abdij. In 1085 brandt de abdij af, maar ze wordt opnieuw heropgebouwd. We weten dat rond 1091 de dienstgebouwen en het kloosterpand vanaf de funderingen werden heropgebouwd.

In de twaalfde eeuw wordt de abdij één van de belangrijkste van het land. Omheen het *claustrum* liggen de kloostergebouwen.

Abt Rodulphus wordt verantwoordelijk gehouden voor de eerste grootschalige aanleg en inrichting van het terrein aan de Cicindria. Beneden aan de helling, op een opgehoogd terrein, lagen de dienstgebouwen zoals een bakkerij, een wijnpers of brouwerij, werkhuizen, molen, stallen, schuren, wagenhuizen enz... In de buurt van de molen werd een poort opgericht.

² VAN DER WOUDE A.M. (red.) (1986) *Kroniek van de abdij van Sint Truiden: vertaling van de Gesta Abbatum Trudonensium* (Maaslandse Monografieën, 43) Assen, Maastricht.

³ MARTENS J. (red.) (1986) *Sint Truiden. Een abdijsite. Een globale studie van een samenhangend herwaarderingsvoorstel voor de Sint Trudo abdij*, Studie gemaakt in opdracht van het stadsbestuur van Sint-Truiden, 2dln, Leuven.

In 1156 brandt het klooster opnieuw af, en worden de dienstgebouwen aan de Cicindria grotendeels vernield.

De Gotiek en de Renaissance (13de tot 16de eeuw)

Aan de essentie van de Romaanse abdijkerk wordt niet geraakt, wel worden vooral de kloostergebouwen herbouwd volgens de in die periode gangbare levensstijl. De abdijsite wordt ommuurd, de bedrijfsgebouwen uitgebreid.

In 1363 werd de bedrijfsvleugel vanaf de oostelijke toegang tot aan de molen vervolledigd. Aan de oostzijde werden een duiventoren en een stenen paardenstal opgetrokken.

In de loop van de zestiende eeuw werden de bedrijfsgebouwen opnieuw aanzienlijk verbouwd. De grote schuur die zich tussen de tuin en het neerhof bevond werd afgebroken en vervangen door een muur die liep van de nieuwe abtswoning tot aan de oostingang. In 1525 werd op de Cicindria een grote bakkerij met graanzolder opgericht. Achter deze bakkerij lag een tuintje en een stapelruimte voor hout. In 1553 werd de brouwerij naast de bakkerij opgetrokken en voltooid. In 1586 werd opnieuw een grote schuur, en een reeks bedrijfsgebouwen aan de noordzijde van de abdij opgetrokken.

Het algemeen beeld van de abdij na deze verschillende bouwcampagnes kennen we uit een tekening van omstreeks 1700. Op deze tekening zijn de dienstgebouwen langs de Cicindria zichtbaar op hun vroegere plaats (vergeleken met de huidige situatie). Centraal op de bedrijfskoer ligt een waterput.

Barok en Classicisme (17de en 18de eeuw)

Er wordt definitief een punt gezet achter het steeds maar voortbouwen en uitbreiden van de oude bouwelementen, waarin de abdijkerk als grote zingeveer centraal bleef staan. De abdij wordt nu voorgesteld als een "paleis van het geloof", als een geïdealiseerde uitdrukking van de abbatiale macht. Abt Jozef Van Herck ziet in het 1100-jarig bestaan van de abdij een gelegenheid om de abdijgebouwen zowel uit- als inwendig totaal te herschikken, waar vooral de erekoer de absolutistische macht van de abt zou moeten veruitwendigen.

Tijdens de Franse revolutie vluchten de monniken naar Duitsland met de belangrijkste bezittingen en documenten. De abdij doet nu dienst als hooischuur, ziekenboeg en rijkswachtkazerne en ten slotte worden de abdijkerk en -gebouwen ontmanteld en de materialen verkocht.

Rond 1770 werd de dienstvleugel na verwoesting door brand, meer naar het oosten verplaatst en is zo in grote trekken bewaard gebleven (molen, brouwerij, bakkerij, stallen en schuren...). De dienstgebouwen bleven namelijk gespaard tijdens de Franse revolutie in tegenstelling tot de rest van de abdij.

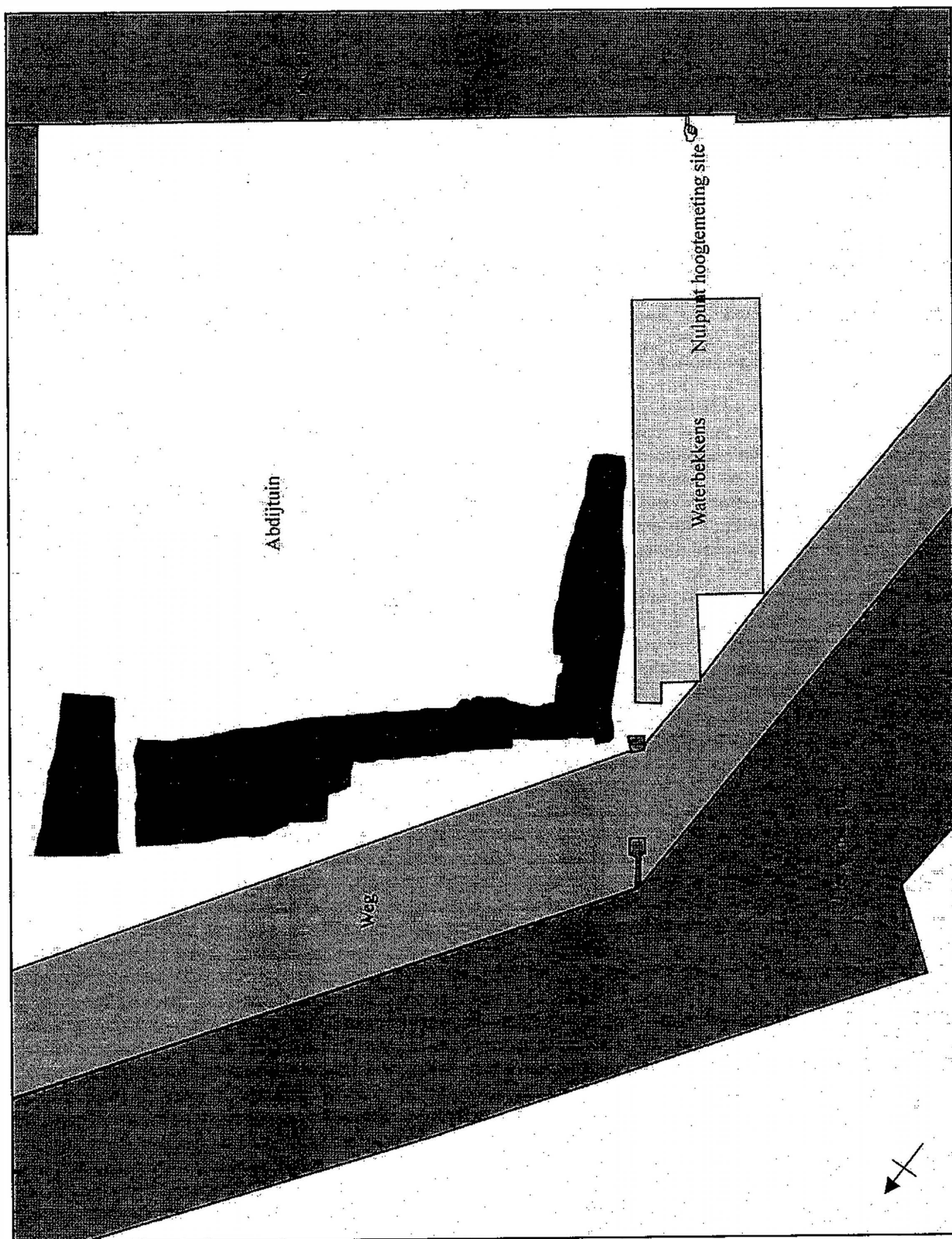
De 19de en 20ste eeuw

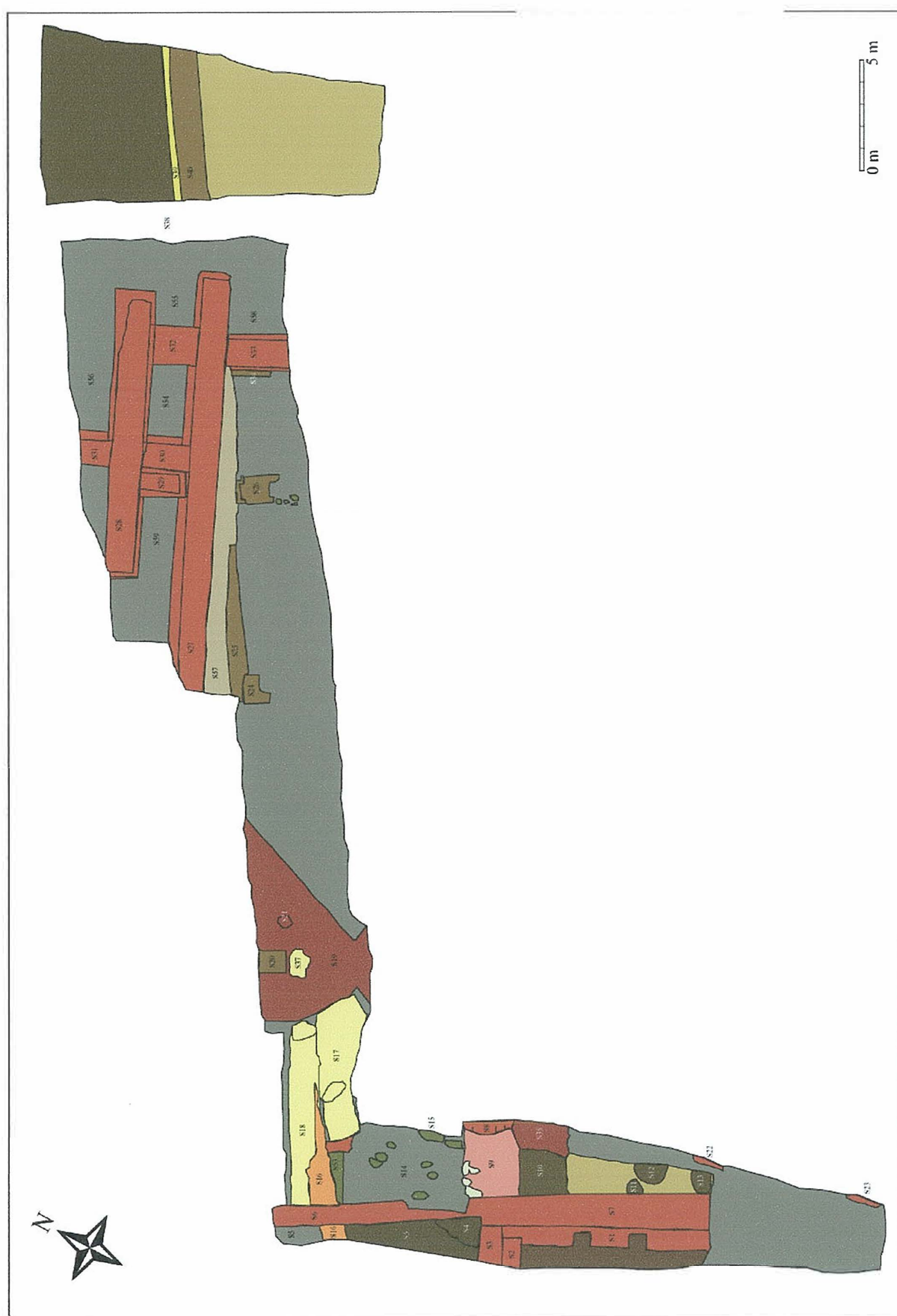
Wat overblijft aan gebouwen wordt teruggekocht en verhuurd aan particulieren. Na 1830 zullen meerdere onderwijsinstellingen worden ondergebracht in de tot dan toe verlaten abdijgebouwen. Deze nieuwe zingeving vereist de nodige aanpassingen en vernieuwingen van het abdijcomplex. In de jaren 1840 wordt het Klein Seminarie gevestigd op de Truiense abdijsite. Hierbij worden ingrijpende verbouwingen doorgevoerd die de structuur en het uitzicht van de voormalige abdij veranderen en omvormen tot een opleidingscentrum voor honderden toekomstige priesters. De normaalschool voor onderwijzers wordt ondergebracht in de voormalige Tiendenschuur.

In 1975 breekt een reusachtige brand uit met veel schade tot gevolg.

Tussen het hoofdgebouw en de bedrijfsgebouwen van het Klein Seminarie ligt een langwerpig gebouw dat de "cour des domestiques" afboordt. Op het gelijkvloers, dat reeds bestaat in 1899, bevinden zich opslagruimten. In 1936-37 worden hierboven badzalen gebouwd. Dit gebouw is nu afgebroken (deel poortje staat nog overeind)

Ten NW van de voormalige infirmerie, aan de cour des soeurs, ligt een vierkant gebouw met op het gelijkvloers de refter van de regenten en op de eerste verdieping een infirmerie en zes slaapkamertjes. Onder of in de omgeving lag een mestvaalt van de er tegenoverliggende koestallen. Dit gebouw, waarvan een onderbouwstructuur te herkennen is op een prent van T.Roose uit 1860, werd opgetrokken in 1899 en werd gesloopt in 1980, na de brand van 1975. Dit gebouw lag dus bovenop de vroegere dienstgebouwen.

2. Resultaten van het archeologisch onderzoek

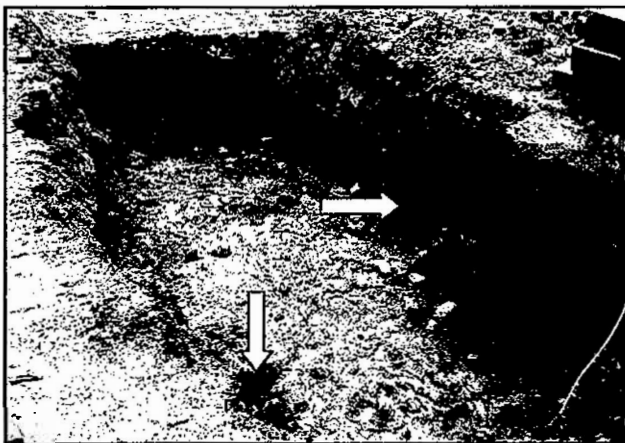

Sleuf 1, 2 en 3 voor de aanvang van het archeologisch onderzoek

Bij aanvang van het archeologisch onderzoek werd na een korte evaluatie van het terrein besloten om met drie werkputten te werken, sleuf 1, 2 en 3 genaamd. Sleuf 1 en 2 werden door de firma Dethier aangelegd om de afwateringsbuis te bevatten die vertrekt uit de waterpartij behorende tot de nieuwe tuinaanleg (zichtbaar rechts op de foto). Sleuf 1 liep parallel aan de oostzijde langs deze waterpartij. De sleuf was tot op zo'n 1.20 (diepste punt) machinaal verdiept en werd geleidelijk aan ondieper in zuidoostelijke richting. Bij het graven van de sleuf werden verschillende muren doorbroken en tot op het bodemniveau van de sleuf afgegraven. Ten oosten van sleuf 1, bijna in het oostprofiel, lag een diepte waterput (zichtbaar links op de foto). Deze was opgetrokken in recent metselwerk.

Sleuf 2 lag onder een hoek van 90 graden haaks op Sleuf 1. Ze werd aangelegd om het water verder af te voeren naar een rioleringsbuis die zo'n 40 meter verder het terrein doorkruist. Bij de aansluiting met sleuf 1 was sleuf 2 bij aankomst op het terrein maar zo'n 40 cm diep uitgegraven. De sleuf daalde in oostelijke richting mee met de helling van het terrein af.

Sleuf 3 liep opnieuw onder 90 graden haaks op sleuf 2. In sleuf 3 bevond zich onderin, op een diepte van bijna vier meter, de eerder vernoemde rioleringsbuis. Sleuf 3 lag bij aanvang van het onderzoek over een lengte van ongeveer 8 meter open. Om de rioleringsbuis op zo'n vier meter diepte te plaatsen moet deze sleuf oorspronkelijk echter doorheen het hele terrein tot tegen de gebouwen uitgegraven

Deel 2 van sleuf 3: openingen naar een gewelfde beerput en een gewelfd kanaal.

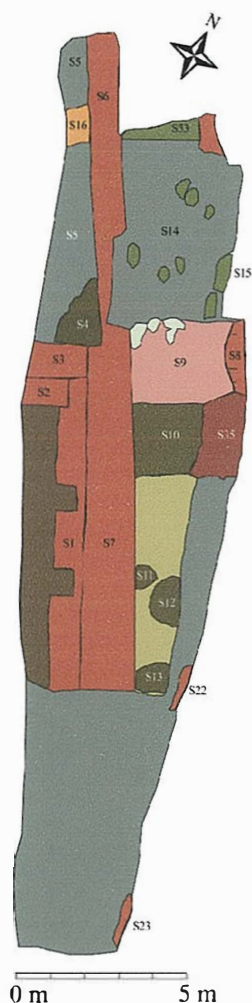
zijn. Op de bovenstaande foto is sleuf 3 in Z-N richting te zien. Midden op de foto loopt een massieve bakstenen muur. Dit is een restant van een vierkant gebouw dat werd opgetrokken in 1899 en gesloopt in 1980. Het herbergde ooit op het gelijkvloers de refter van de regenten en op de eerste verdieping een infirmerie en zes slaapkamertjes. Op de achtergrond is op de foto het verdere verloop van sleuf 3 tot tegen de huidige bedrijfsgebouwen te zien. Dit tweede deel van de sleuf werd niet opgenomen in het archeologisch onderzoek. Er bevond zich een grote gewelfde beerput die deels zichtbaar was in het profiel. Doordat deze bij het graven van de sleuf met de machine werd geraakt besloten we deze om veiligheidsredenen niet te

betreden. In de bodem van dit deel van de sleuf was een gat ontstaan doordat een gewelfd afvoerkanaal eveneens door de machine werd aangesneden. Ook deze ruimte werd om veiligheidsredenen niet verder onderzocht.

2.1 Sporen en structuren

De sporen en structuren worden in dit overzicht stratigrafisch besproken. De oudste sporen komen het eerst aan bod, vervolgens de jongste sporen.

2.1.1 Sleuf 1

1. Paalkuil en een donkerbruine laag

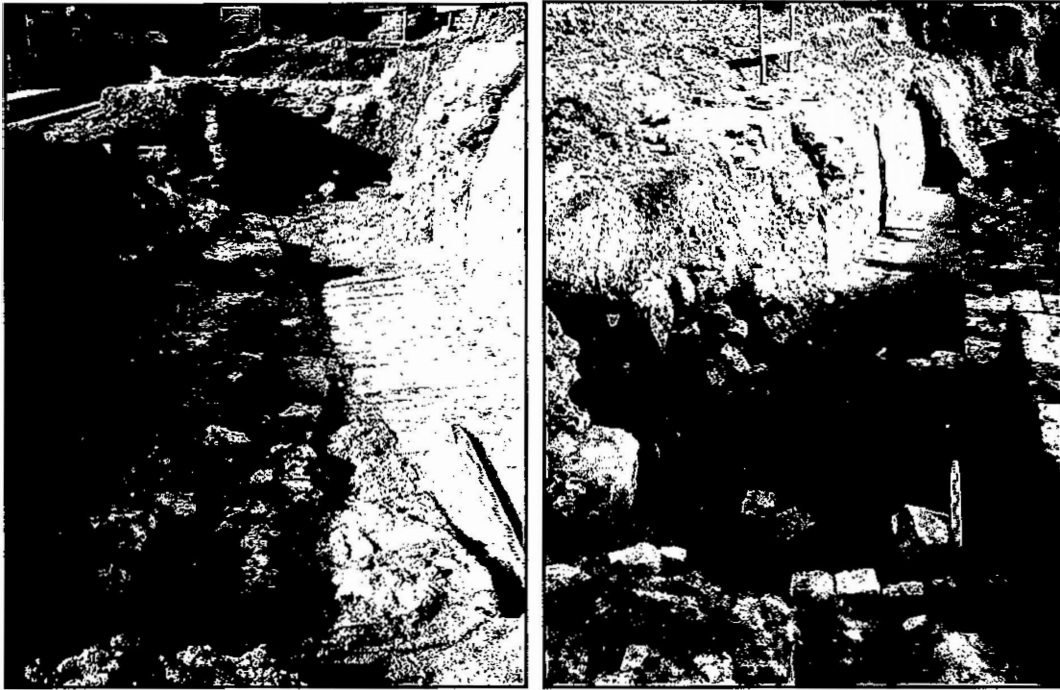
In het zuidoostelijke deel van sleuf 1 was in het profiel van de sleuf een donkerbruine lemige laag zichtbaar (S 10). Deze compacte laag bevatte wat dierenbot en enkele Andenne scherfjes. Ze was in het profiel zo'n 60 cm dik en zakte van zuid naar noord. Op het meest noordelijke punt was deze laag eveneens in het bodemvlak van de sleuf zichtbaar. In deze donkere laag waren op enkele plaatsen kuilen gegraven die in het vlak als donkerdere cirkels zichtbaar waren (S 11 en 12). In de zuidoostelijke hoek van sleuf 1 was een duidelijke paalkuil (S13) uitgegraven in S 10. Hierin was een donkerder paalspoor zichtbaar. Op de bodem van de kuil bevonden zich eveneens enkele scherfjes Andenne aardewerk en enkele brokken zandsteen.

2. Muur uit natuursteen

In het profiel in het NO uiteinde van sleuf 1 was onderaan nog ongeveer een halve meter van een muur of een fundament in groenige harde zandsteen bewaard (S 15). De stenen die meer bovenaan gestaan hebben in deze muur waren uit verband geraakt. Mogelijk is dit gebeurd bij het aanleggen van de waterput die zich iets meer dan een meter ten noordoosten van de rand van de sleuf bevond. De verstoorde en vermengde lagen die boven en links van deze muur in het profiel zichtbaar waren, leken ook met de aanleg van deze waterput te maken te hebben. Op de bodem van de sleuf waren ook nog enkele losse blokken van dezelfde natuursteen te bemerken.

3. Gebouw met een kelderruimte uit baksteen en geel/witte mortel (fase 1)

Over de volledige lengte van sleuf 1 waren aan de zuidwest zijde muren van één en hetzelfde gebouw te bemerken (S1 t.e.m.7). De muren waren opgebouwd uit bakstenen van verschillende types en hier en daar een natuursteen. De stenen waren in een witte tot geelwitte mortel gevat. In de zuidwestelijke hoek van sleuf 1 was een keldermuur zichtbaar. De half verzonken kelderruimte was grotendeels buiten (ten ZW van) de sleuf gelegen. De meest oostelijke wand - met twee nissen - was in sleuf 1 gelegen. In de NO hoek van deze kelderruimte was nog de aanzet van een halfronde gewelf te bemerken. De muren van deze kelderruimte waren opvallend zwaar. Waarschijnlijk dienden zij eveneens als fundament voor een hoge, opstaande muur erboven.

Sleuf 1: Links: zicht van noord naar zuid. Rechts: zicht van zuid naar noord.

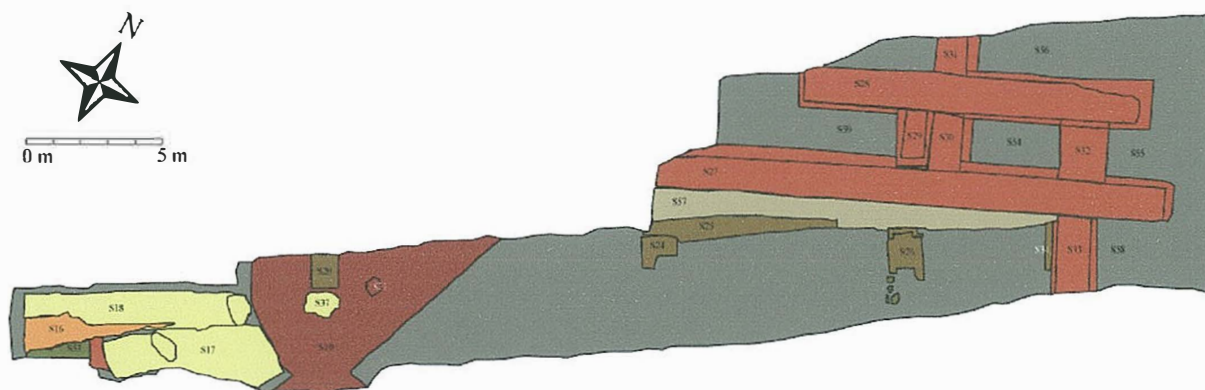
Aanpalend aan de kelderruimte lag ten NW ervan een tweede ruimte. De muren rond deze ruimte waren veel minder zwaar en nog gedeeltelijk in opstand bewaard. Een vloerrestant, vervaardigd in verband gelegde bakstenen, bevond zich op zo'n halve meter boven de bodem van de sleuf. Deze ruimte was dus hoger gelegen dan de kelderruimte. Op de vloer (S4) lag een dik pakket gemende zwarte vulling, dat onderaan werd afgesloten met een laag leien en een laag houtskool. Mogelijk is dit een gedeelte van een dak dat bij een brand in de ruimte terecht is gekomen.

Op de plaats waar de verzonken kelder aansluit bij de hoger gelegen ruimte was op de bodem van de sleuf nog een laatste restant waar te nemen van een dwarsmuur (S8-9) die op deze plaats tegen het gebouw (S7) had gestaan. De muur sluit met een rechte bouwnaad aan, aan de keldermuur. Bouwtechnisch lijkt hij uit dezelfde bouwfase te stammen, maar gezien de bouwnaad kan deze muur ook iets jonger zijn. Verder is het opvallend dat deze nieuwe muur, waarvan nog een klein deel in opstand bewaard was, zeer smal was in verhouding tot het fundament wat er onder gebouwd was. Misschien was deze muur een deel van een tuinmuur, of van een bedrijfsinstallatie, en niet van een gebouw.

4. Gebouw met een kelderruimte uit baksteen en geel/witte mortel (fase 2)

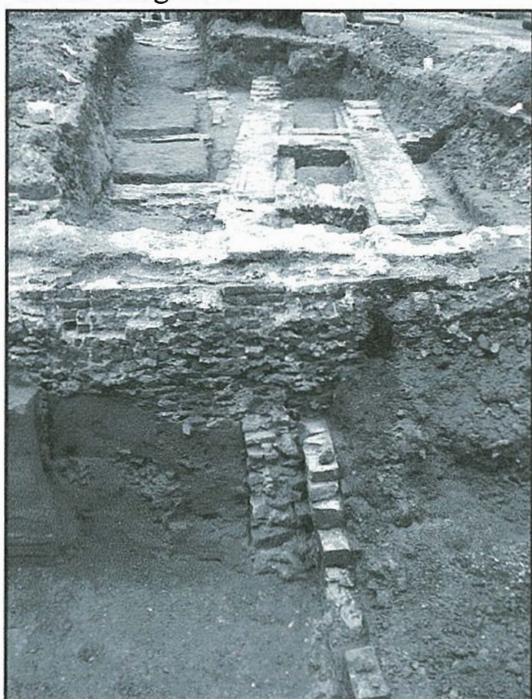
Zeker is dat de dwarsmuur (S 8-9) op een gegeven moment afgebroken is en vervangen werd door een nieuwe muur (S35). Van deze nieuwe muur was het uiterste punt bewaard in het profiel aan de NO zijde van sleuf 1. Dit wil zeggen dat deze muur nooit tot tegen de keldermuur (S7) doorgetrokken is geweest. Een mogelijkheid is dat de voorgaande muur (S8-9) inderdaad een tuinmuur of omheiningsmuur was, en dat er in de tweede fase (S35) een doorgang in voorzien was op deze plaats.

2.1.2 Sleuf 2

1. Donkerbruine laag (S 60)

Na het verdiepen van de sleuf tot op de gewenste diepte voor de rioleringsbuis, en het wegbreken van alle muren, was onder in de westelijke helft van sleuf 2 over een lengte van verschillende meters de donkerbruine laag te zien die ook in sleuf 1 zichtbaar was geweest. Het was helaas niet mogelijk om deze laag meer diepgaand te onderzoeken. Toch kon ook hier Andenne aardewerk worden vastgesteld.

Sleuf 2, bekeken vanop de oostrand van sleuf 3 in westelijke richting

dat dit gebouw over een kelderverdieping beschikte. In sleuf 3 wordt het bestaan van een kelderverdieping bevestigd door het voorkomen van een met (mergel) afgewerkt parament op kelderniveau.

2. Muren uit baksteen en groengele mortel gefundeerd op natuursteen.

Over de volledige lengte van sleuf 2 werden muren uit deze bouwfase vastgesteld. Ze waren opgebouwd uit regelmatige bruinrode bakstenen, geelgroene mortel en een fundament dat bestond uit groene zandsteen. Hier en daar waren echter nog sporen te bemerken van een andere groene zandige mortel. Dit doet vermoeden dat deze stenen herbruikte stenen zijn van muren of fundamente die uit muren van de oudste fase stammen (Zie sleuf 1, 2).

In het meest westelijke deel van de sleuf wordt deze bouwfase vertegenwoordigd door S 53, een zes meter lange muur waartegen op het westelijke uiteinde een dwarsmuur gemetst was. Meer naar het oosten van sleuf 2 vinden we de muren S 20, 24, 25, 26, 36 en 39. De lange OW lopende muur S25 zien we op een dieper niveau ook terug in sleuf 3.

Ook in sleuf 2 waren deze muren op de grootste diepte bewaard (vastgesteld tot op zo'n 1.50 onder het huidige oppervlak). We gaan er dan ook van uit

3. Muurtje uit platte oranje bakstenen

In het meest westelijke deel van sleuf 2 werd onderaan in de sleuf een klein stukje van een constructie in platte oranje bakstenen vastgesteld (S16). De constructie bestond uit twee muurdelen; één in OW richting en een korter stuk muur haaks hierop, in de richting van de sleufwand. Het fundament van deze muren bestond uit vrij regelmatige groengele zandstenen die

zonder het gebruik van mortel op mekaar gezet waren. Het geheel had een iets andere oriëntatie als de onderliggende muren.

4. Schuine muur en vlak uit baksteen en geel/witte mortel. Gebouw uit baksteen en geel/witte mortel (fase 1)

In het westelijke deel van sleuf 2 werd een muur aangetroffen die niet parallel met of haaks staat op enige andere muur in de onderzochte zone (S19). Toch hoort deze muur (op basis van de bouwstijl en de gebruikte mortel) bij dezelfde bouwphase als sleuf 1, 3-4. In vlak 1 van sleuf 2 tekende S19 zich af als een groot driehoekig spoor dat aan één zijde (ZO) een parament van bakstenen vertoonde. De structuur ten westen van dit parament bestond uit baksteenpuin en losse mortel. Bij het machinaal verdiepen van sleuf 2 bleek dit parament de buitenzijde te zijn van een brede gemetste muur uit baksteen en geelwitte mortel. Ook de insteek (S62) waarin het fundament geplaatst was kwam tevoorschijn. Deze insteek was na het bouwen van de muur opgevuld met brokken baksteen, natuursteen en mortelresten. Ter hoogte van de profielwand werden uit deze vulling twee figuratief bekapte kraagstenen gerecupereerd. Beide stenen waren zorgvuldig horizontaal tussen de in deze insteek gebruikte recyclagestenen en mortel gezet. Beiden waren, naast mekaar, op een dikke laag kalkmortel geplaatst. Rechts van de kraagstenen bevond zich een zeer groot, rechthoekig gekapt blok in grijze kalksteen. Bij het wegbreken van de muur werd op een dieper niveau dan vlak 1 ook nog een zwart bekapte hardstenen boogveld opgemerkt. Helaas kon dit niet gerecupereerd worden.

S19 leek onder het ZO profiel nog door te lopen. Er leek ook een aanzet te zijn voor een dwarsmuur ter hoogte van deze profielwand.

In het verbrede deel aan de oostzijde van sleuf 2 werden nog enkele muren uit deze bouwphase teruggevonden. Een brede muur (S 27) uit verschillende soorten baksteen en geelwitte mortel liep van west naar oost door de sleuf. Deze muur had een getrapt fundament dat ongeveer 20 cm uitstak ten opzichte van de muur. Het uiteinde van de muur bevond zich nog net in de sleuf, ter hoogte van S38. Bij de aanleg van deze muur werd de lange muur uit de vorige bouwphase (S 25) daar waar hij in de weg zat weggekapt. Het baksteenpuin dat hierbij vrij kwam werd vervolgens gebruikt om de insteeksleuf (Sv27) van het fundament van de nieuwe muur mee te vullen.

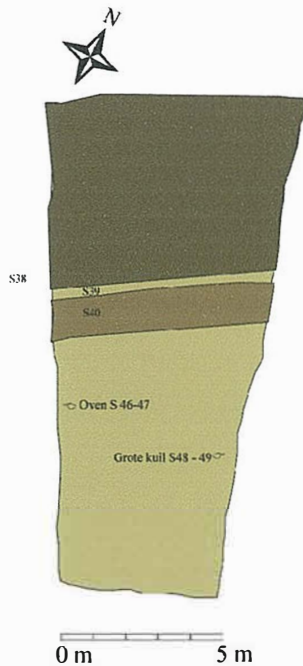
Tegen muur S 25 werden twee dwarsmuren gebouwd. Een muur in ZO richting, S 33. Ook hier werd een oudere muur weggehakt voor de bouw van de nieuwe. De tweede dwarsmuur (S30-31) liep in NW richting vanaf S25. Beide dwarsmuren beschikten net als S25 over een met een trap verbreed fundament, en beiden waren met een duidelijke bouwnaad tegen S25 aan gebouwd.

5. Gebouw uit baksteen en geel/witte mortel (fase 2)

In een tweede fase werd ten noorden van S25 een kortere maar even brede muur, in dezelfde bouwstijl, aangelegd (S28). Bij de aanleg van deze muur werd de dwarsmuur S30-31 tot op het fundament afgebroken en overbouwd. Het fundament werd echter niet doorsneden. Het lijkt er op dat de eerste OW muur, S25, wel nog bestond. Het fundament van S28 werd namelijk door middel van een steunbeer (S29) en een funderingsboog (S32) met het fundament van S27 verbonden. Beide constructies waren tegen S27 aangebouwd, waarbij de muur zelf nergens werd doorbroken of overbouwd. Het fundament van S27 werd wel doorbroken voor de aanleg van de steunbeer (S29)

6. Twee muren uit natuursteen en gele mortel

In het meest westelijke deel van sleuf twee bevond zich bovenop S19 nog de rest van een muurtje (of fundament) in witte zandstenen, baksteen en geelgroene mortel (S18).

2.1.3 Sleuf 3

1. Oventje in het profiel

Bij het schoonmaken van de westelijke sleufwand kwam een complexe stratigrafische situatie tevoorschijn. De oudste structuur was een oventje, opgebouwd uit leem. Dit oventje heeft voor het grootste gedeelte in sleuf 3 gelegen en werd bij het machinaal uitgraven en aanleggen van de rioleringsbuis reeds voor drie vierde weggegraven. Ongeveer een vierde deel bleef bewaard omdat het zich onder het massieve, gecementeerde fundament van muur S 38 bevond.

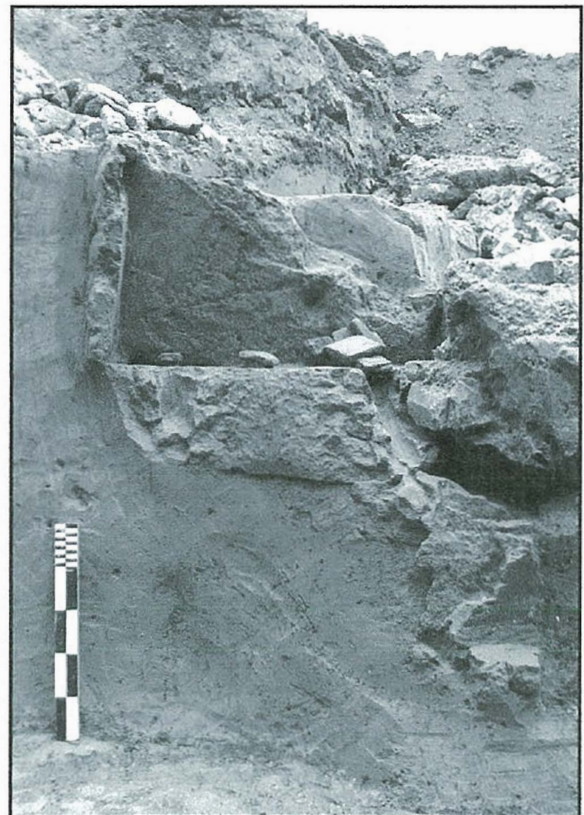
Het oventje werd ook in het verleden reeds beschadigd. Bij het graven van de funderingssleuf (S 42-45) van S 39 en 40 werden een deel van de koepel en vermoedelijk ook het stookkanaal weggegraven. Wat we in het profiel konden vaststellen was dus slechts een laatste restant van het oorspronkelijke oventje.

De oven bestond volledig uit gebakken leem. Horizontaal, ongeveer in het midden van het profiel bevond zich een vrij dikke ovenplaat. In deze plaat waren nog twee ovale holtes waar te nemen die door middel van een kanaaltje in verbinding gestaan hadden met het

heteluchtkanaal dat met de stookplaats verbonden geweest is. Op de ovenplaat lagen een tiental grote fragmenten van Romeinse dakpannen. Eén van deze fragmenten dekte een luchtkanaal af.

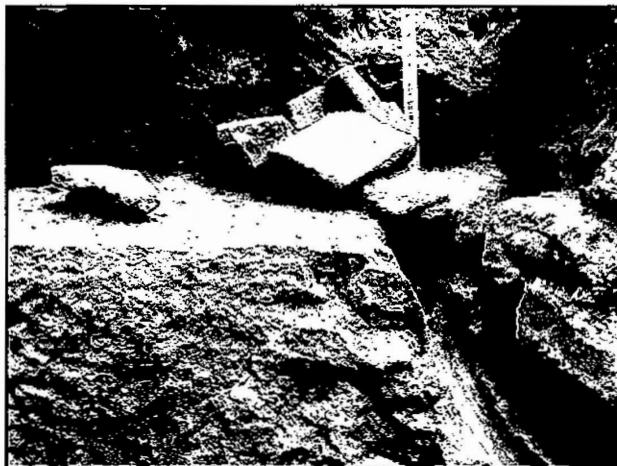
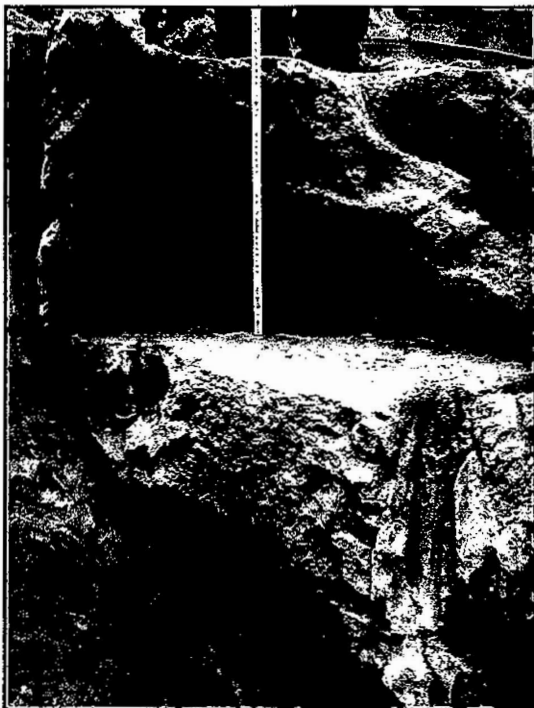
Rondom de oven, en vooral onder de plaat, rond het heteluchtkanaal, was de leem fel rood gekleurd. De oven is dus gebruikt.

Op de rand van de plaat, die in bovenaanzicht twee min of meer rechte zijdes vertoonde, was de ovenkoepel opgebouwd. Net zoals de rest van de structuur was deze uitgehaald in de leembodem, en vervolgens bezet met een wand die uit dezelfde leem bestond. In de wand waren onderaan nogingerindrukken van de bouwers te herkennen. De ovenkoepel was in tegenstelling tot de

Oventje in het profiel van sleuf 3. Rechts na het verwijderen van muur S38 en het leegmaken van de ovenkamer.

verwachtingen niet half-sferisch. Van op de rechte achterzijde van de ovenplaat rees een rechte ovenwand omhoog. Van op de rechte zijkant van dezelfde plaat was een gebogen koepelwand geconstrueerd. De ovenruimte was dus half-tonvormig. De inhoud van de ovenruimte werd zorgvuldig doorzocht maar er werd niets aangetroffen dat ons iets zou kunnen vertellen over de functie van deze oven.

Oven in het profiel van sleuf 3: Links een laatste restant van de ovenplaat met de aanzet van twee luchtkanalen, en de ovenwand. Rechts fragmenten van Romeinse dakpannen. Enkele zijn boven de uitgang van het rechtse luchtkanaal geschikt.

2. Grote kuil in het profiel

In het oostelijke profiel van sleuf 3 tekende zich een zeer grote kuil af (S 48 en 49). De bodem van de kuil daalde van noord naar zuid en bevond zich op zijn diepste punt zo'n twee meter onder de gemengde donkere laag die zich over het hele terrein lijkt te bevinden. Net zoals in de donkerbruine laag die op de diepste niveaus in sleuf 1 en sleuf 2 voorkwam, bevatte deze kuil op de diepste punten een klein beetje Andenne aardewerk, wat botmateriaal en enkele brokken zandsteen.

3. Muur uit baksteen en groengele mortel gefundeerd op natuursteen en kelderruimte bekleed met Maastrichtersteen (mergel).

Zoals in sleuf 2, 5 als werd aangehaald was het vervolg van S25 op een dieper niveau ook zichtbaar in sleuf 3. Aan de noordzijde was tegen de muur een parament van Maastrichtersteen aangebracht. Ook dit parament was in een groengele mortel gevat. Het werd in de baksteen muur verankerd door af en toe een steen dwars in de muurkern te plaatsen.

4. Baksteen muur met cementmortel.

De scheiding tussen sleuf 2 en sleuf 3 werd gevormd door S38, een vrij recente baksteenmuur met cementmortel en metalen profielen. Het fundament voor deze muur bestond uit gebroken baksteen van hetzelfde type als in de muur zelf, en heel veel cementmortel. In het profiel van sleuf 3 was te zien dat de aanleg van deze muur de onderliggende structuren (S39 en 40, oventje) gedeeltelijk heeft vergraven.

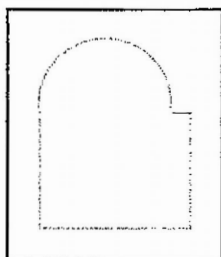
2.2 Vondstmateriaal

2.2.1 Twee figuratieve kraagstenen (J. Van Mechelen & E. Wesemael)

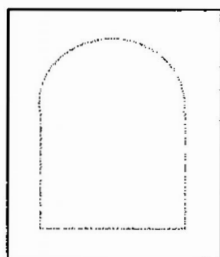
2.2.1.1 Vondstomstandigheden

Tweede figuratieve kraagsteen, nog in situ. De steen werd horizontaal op een laag kalkmortel geplaatst. Links is aan de afdruk in de mortel zichtbaar waar de eerste kraagsteen zich bevond. Rechts van de kraagsteen bevond zich een groot gekapt rechthoekig blok in grijze kalksteen.

Vorm van kraagsteen 1 in bovenaanzicht.

Vorm van kraagsteen 2 in bovenaanzicht.

Op 23 en 24 maart 2005 werden er bij het machinaal verdiepen van sleuf 2, twee figuratieve kraagstenen opgegraven. Ze werden aangetroffen in de noordelijke profielwand op ongeveer een halve meter onder het huidige oppervlak. Ze bevonden zich in de vulling van de insteek (S62) van de bakstenen muur, die op deze plaats de sleuf schuin dwarste.

Beide gekapte stenen waren zorgvuldig horizontaal tussen de in deze insteek gebruikte recyclagestenen en mortel gezet. Beiden waren, naast mekaar, op een dikke laag kalkmortel geplaatst. Rechts van de kraagstenen bevond zich een zeer groot rechthoekig gekapt blok in grijze kalksteen. Op enkele plaatsen kleefde geel-witte mortel en wat baksteengruis aan de kraagstenen. De beide figuratief uitgewerkte stenen werden in erg goed bewaarde staat teruggevonden. De afbeeldingen zijn zo goed als onbeschadigd. Het beeldhouwwerk is van een erg goede kwaliteit en is zeer gedetailleerd bewaard.

2.2.1.2 Beschrijving

Beide kraagstenen werden gekapt uit één blok witte kalksteen. De juiste steensoort is voorlopig onbekend, maar het zou om een witte Maaskalksteen of om een witte soort Maastrichtersteen kunnen gaan. Het is een relatief harde steen met een fijnkorrelige structuur (voelt zacht aan) en een gebroken witte kleur. In bovenaanzicht zijn de kraagstenen half rond aan één zijde en recht aan de andere zijde. Kraagsteen 1 meet 37 cm (grootste breedte van het blok) bij 44 cm (totale lengte van het blok, waarvan 20 cm figuratief bewerkt) en heeft een hoogte van 23 cm. Kraagsteen 2 heeft dezelfde afmetingen, behalve voor de lengte. Dit blok is namelijk 52 cm lang. De achterkant is onregelmatig afgebroken. In vooraanzicht zijn beide stenen conisch van vorm. Het figuratieve gedeelte van de kraagstenen bevindt zich aan de halfronde zijde, over de volledige profielen, en onderaan de blokken (ongeveer 20 cm vanaf de voorkant). Beide kraagstenen waren dus ontworpen om ook van onderaf gezien te worden. Aan de manier waarop het beeldhouwwerk op de stenen werd aangebracht kunnen we opmaken dat er minstens vier van deze kraagstenen bestaan hebben. Bij de figuur op kraagsteen 1 staat het aangezicht veel schuiner gericht dan bij deze op steen 2. De figuur op steen 2 kijkt in de tegengestelde richting, maar dit is amper merkbaar. Waarschijnlijk bevond deze steen zich vrij centraal in een rij

van bekapte kraagstenen. Er is ook een verschil in de vorm van beide stenen te bemerken. Steen 1 lijkt te zijn ontworpen voor een plaats meer aan de buitenzijde van een rij beeldhouwwerk als steen 2.

Al deze informatie samen schetst in gedachten een beeld van een rij figuren die als deel van de architectuur op een rij waren opgesteld met als doel vanuit het midden voor deze rij gezien te worden.

Op de bovenkant van beide blokken zijn nog duidelijk zaag-, beitel- en meetsporen te zien.

1. Kraagsteen 1, met de afbeelding van Sint Trudo

Beschrijving:

Afbeelding van een baardeloze figuur in vooraanzicht met benedictijner tonsuur en in eenvoudige koorkledij zonder kap. In de rechterhand houdt hij een boek dat met een riem wordt dichtgehouden, in de linkerhand een gotische kromstaf (met noppen op de buitenkant). De neus van de centrale figuur is afgebroken. De onderkant van het kapiteel toont de verderzetting van de staf en de pij, zonder verdere details. De steen vertoont ook in het gesculpteerde gedeelte enkele kleine holtes die met kalkmortel opgevuld waren.

Iconografie:

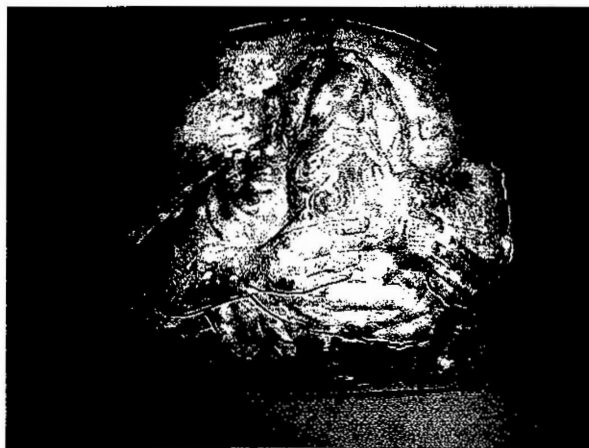
Enkele van de pleuranten op de grafmonumenten van de Bourgondische hertogen (Dijon, omtrent 1460) dragen zulke boeken (koorofficieboeken). Uit diezelfde periode zijn ook de laatgotische kromstaven zoals bij Memling bv. 1440-1493.

Interpretatie:

De heilige Trudo werd altijd zonder mijter, baardloos en in eenvoudige kledij voorgesteld. Meestal ook met een kerkje op de arm, maar soms ook met een boek.

Het boek doet denken aan het koorgebed, maar ook aan de regel van Benedictus. Benedictus zelf echter wordt meestal met een baard en een monnikskap afgebeeld. De kromstaf is teken van het (herderlijke) gezag van de abt. De krul van de staf van de abt is naar buiten gekeerd, wat er op kan wijzen dat de hier afgebeelde abt op eigen domein is. Behalve Trudo en Benedictus dienen er zich hier niet veel kandidaten aan.

2. Kraagsteen met de afbeelding van Johannes de Doper

Beschrijving:

Afbeelding van een figuur met een weelderige en gekrulde haartooi en baard. Gekleed met een ruime effen mantel die met drie knopen op de rechterschouder is bevestigd. Ook de knoopsgaten zijn te zien. Met de rechterhand wijst hij naar het boek dat hij in de linkerhand houdt en naar het lam dat op het boek ligt. De half ontblote rechterarm komt uit een kleed met ruw oppervlak en franjes. Het lam ligt van de centrale figuur weg gericht, maar draait toch het hoofd naar de centrale figuur toe. De onderkant van het kapiteel geeft geen verdere details dan de golving van een ruwe mantel.

Iconografie:

De grisaille van Sint-Jan de Doper op de buitenkant van het retabel van het 'Lam Gods' in de Sint-Baafskathedraal te Gent door Jan van Eyck. 1432. Het hoofdthema is hier Sint-Jan de Doper. Het Lam, het boek, het kamelenharen kleed en de wijzende vinger zijn de attributen die hem herkenbaar maken.

Interpretatie:

Het thema van dit kapiteel is duidelijk Sint-Jan de Doper, altijd voorgesteld als degene die naar het Lam wijst (Jo. 1, 35-36). Hij draagt een kamelenharen kleed (Mt. 3,4) Het boek verwijst naar de visioenen van Sint-Jan de evangelist op het eiland Patmos (Apoc. 5,1 tot 8,1) en de voltooiing der tijden.

2.2.1.3 Mogelijke opdrachtgever en datering.

Stijl:

De twee stenen werden samen gevonden, en hebben ongeveer dezelfde afmetingen. Ze zijn blijkbaar van dezelfde hand, te zien aan de tekening van vingers, mond en inplanting neus. Ze zijn ook van dezelfde stijl, een soort rustige evenwichtige minzaamheid eigen aan de renaissance, een beetje maniëristisch misschien. Stilistisch dateren deze kapitelen dus uit de eerste helft van de 16de eeuw.

Gezien de vindplaats, in een fundering van een deel van de voormalige bedrijfsgebouwen, kunnen we al met zekerheid zeggen dat de kraagstenen dateren van voor de aanleg van deze gebouwen. Over de aanleg kunnen we spijtig genoeg niet zo duidelijk zijn. Vermoedelijk behoren de fundamenteen waarmee deze vondst verbonden is, tot de reeks bouwactiviteiten die in de loop van de 16de en de 17de eeuw plaats vonden. Over de afbraak weten we dat deze rond 1770 heeft plaatsgevonden, toen men de gebouwen die nu nog zichtbaar zijn rond de koer van het bedrijfsgedeelte in gebruik heeft genomen. Al met al kunnen deze kraagstenen dus niet erg lang in hun oorspronkelijke context in gebruik gebleven zijn.

Een mogelijke opdrachtgever?

We lezen in de kroniek van de abdij, dat na een periode van terugval, abt Willem van Brussel allerlei vernieuwingen doorvoerde⁴. Deze periode van herstellingen en bouwwerken in de abdij komt overeen met de stilistische datering van het beeldhouwwerk op de kraagstenen.

"Abt Willem van Brussel liet in 1520 benedictijnermonniken uit andere abdijen naar de Sint-Trudoabdij overkomen om door hun voorbeeld en lering de regel van de H.Benedictus, die verflauwd was door de vervlakking van de tijd, krachtig te herstellen ; ook wierf hij overal jonge mannen met een goed karakter aan, die hij geschikt oordeelde voor intrede in de abdij..(o.c. p. 243)". "In 1523 liet hij ruime gangen aanleggen (p. 245)". "In 1532 liet hij een nieuwe kloostergang (pand) aanleggen.. In 1531 liet hij een rijk tabernakel of sacramentsaltaar vervaardigen, dat heel kunstig in witte steen was gehouwen.. dit sacramentshuis kreeg een plaats links naast het hoofdaltaar.. In 1534 (jaartal is fout !) liet hij een sierlijke afsluiting vervaardigen, die hij midden in het schip van de kerk oprichtte tot scheiding van leken en broeders" (o.c.p. 247)". Dit bouwwerk, een soort koordoksaal tussen de derde en vierde travee, waarvan we geen preciezere gegevens hebben, is van een type dat tijdens de

⁴ LAVIGNE E. (1988) Kroniek van de abdij van Sint-Truiden, dl. 2, Leeuwarden/Maastricht. VAN DER WOUDE A.M. (red.)(1986) Kroniek van de abdij van Sint Truiden: vertaling van de Gesta Abbatum Trudonensium (Maaslandse Monografieën, 43) Assen, Maastricht.

renaissance in de mode was, net zoals sacramentstorens⁵. Maakten de in de opgraving teruggevonden kraagstenen deel uit van dit 'sacramentsaltaar'? Voorlopig blijft dit een interessante hypothese.

2.2.2 Drie zwarte hardstenen delen van een opstaand boogveld.

Aan het oostelijke uiteinde van sleuf 2 werden bij het machinaal verdiepen van de sleuf twee zwarte hardstenen delen van een opstaand boogveld aangetroffen. De stenen werden ingemetseld in een muur (S 33) gevonden, ter hoogte van de rand van het profiel en op zo'n anderhalve meter onder het huidige oppervlak. Deze muur (S33) bestond uit bakstenen van verschillende types en afmetingen, herbruikte natuursteen en geelwitte mortel. De muur dateert waarschijnlijk (op basis van het steengebruik en de mortel) uit dezelfde bouwphase als deze waarin de twee kraagstenen werden teruggevonden. De beide gebogen stukken zwarte hardsteen werden met behulp van de graafmachine losgemaakt. Ze werden voorlopig samen met de beide bekapte kraagstenen ondergebracht in het nabijgelegen Stedelijk Hoeveuseum. In de muur waarbij de kraagstenen werden gevonden (S62) werd overigens tijdens het wegbreken ervan (voor het verdiepen van de rioleringsleuf) een derde stuk boogveld in zwarte hardsteen waargenomen. Deze laatste steen ging echter verloren.

Het eerste van de twee gerecupereerde delen meet 96 cm en heeft een knik in de boog op 24 cm. Het andere meet 60 cm. Ze horen bij elkaar. De slanke gebogen stenen zijn in zwart marmer van Dinant of donkere maaskalksteen. Ze vertonen sporen van zwarte verf en een ronde lijst van 3 cm diameter die rood is geschilderd (wijnmoer). In het *lapidarium* van de abdij zijn naast gele, harde Maastrichtersteen momenteel ook een paar voorbeelden te vinden van meer 'exotische' kwaliteitssteensoorten zoals zwarte marmer van Dinant⁶. Bij eerdere gelegenheden werd deze zwarte fijnkorrelige en harde steensoort dus nog al aangetroffen.

Vermoedelijk maakten deze drie stenen deel uit van een opstaand linteel of van een raam.

2.2.3 Aardewerk en terra cotta uit de opgraving

Tijdens de opgraving werd uit verschillende sporen aardewerk of *terra cotta* (dakpannen, bakstenen, tegels) ingezameld. De vondsten werden per vondstnummer gewassen, in de databank opgenomen, van een label voorzien en verpakt. In de bijlagen is een vondstenlijst terug te vinden met aanduiding van het vondstnummer, het spoornummer, de locatie (werkput, vlak) en een korte beschrijving.

De meerderheid van het aardewerk komt uit een gemengde zwarte laag die zich tussen de muren in sleuf 2 bevond. Het dateert allemaal tussen de 15de en de 18de eeuw.

Twee contexten bevatten aardewerk of *terra cotta in situ*. De eerste was de oven die werd teruggevonden in het profiel van sleuf 3. Centraal in de oven werden een tiental grote fragmenten van Romeinse dakpannen vastgesteld. Ze waren neergelegd op de ovenplaat. Eén fragment dekte een van de luchtkanalen die in verbinding stond met het stookkanaal af.

Een tweede interessante context werd gevormd door de donkere grijsbruine laag die in sleuf 1, 2 en 3 de oudste (en enige onvermengde) laag vormde. Zowel in sleuf 1 als in sleuf 2 werden uit deze donkerbruine laag enkele stukjes Andenne-aardewerk gerecupereerd. Dit witte tot beige aardewerk is afkomstig uit Andenne, een plaats in de Maasvallei in de buurt van Luik. Het dateert veelal van tussen 900 en 1200, is hard gebakken en van een goede kwaliteit. De vormen die het meeste voorkomen zijn grote potten en bolle kruiken met een kleine ronde tuit. Soms werd er een gelig loodglazuur op de schouder van de kruiken en potten aangebracht. Het aardewerk werd op een draaischijf vervaardigd, en meestal zijn aan de binnenzijde de draairingen te zien. De 'klankpotten' die bij de opgraving van de abdijkerk aan het licht kwamen, en waarvan een deel nu te zien is in de crypte, zijn in hetzelfde type aardewerk.

⁵ deze van Zoutleeuw bv. dateert van 1550

⁶ BUNTINX B. (red.) (2003) *Sint Truiden. Steen voor steen gebouwd*, Publicatie in het kader van de Open Monumentendag 2003, Sint-Truiden.

Dit aardewerk dateert de oudste sporen die bij het onderzoek in het bedrijfsgedeelte van de abdij werden aangetroffen.

Om bij de uitwerking van de gegevens die verzameld werden op het terrein nog muren en mortels te kunnen vergelijken werden van alle muren enkele typerende (bak)stenen uitgekapt, en werden van iedere mortelsoort mortelmonsters ingezameld. Deze kwamen in de vondstlijst een afzonderlijke aanduiding als 'monster' en zijn ook in de bijlage terug te vinden.

3. Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Hieronder volgt een overzicht van de opeenvolgende bouwfasen die in de onderzochte delen van het terrein vast te stellen waren. Een interpretatie van de sporen naar hun juiste functie of naar een concrete datering bleek wegens het beperkte onderzoek zeer moeilijk. De drie sleuven die naar aanleiding van de restauratiewerken door het bedrijfsgedeelte van de Sint-Trudo abdij werden getrokken, boden ons een blik op de rijkdom en de complexiteit van deze site, maar waren in oppervlakte te beperkt om de juiste relaties tussen de sporen uit verschillende sleuven en tussen de verschillende bouwfasen te bepalen.

Een tweede beperking werd ons opgelegd door de aard van het 'onderzoek'. Deze opgraving was een noodonderzoek en de opdracht was beperkt tot het zo goed en volledig mogelijk vaststellen en registreren van de bij de werken bloot gekomen muren en sporen, en dit in een tijds kader van een tiental werkdagen. In strikte zin bestond deze opdracht dus eerder uit een begeleiding van de werken dan uit een opgraving.

De onderstaande fasering van de bouwperiodes en de relatie met de gegevens die ons bekend zijn uit de kroniek is hypothetisch en staat open voor verbeteringen wanneer ooit meer gegevens beschikbaar komen.

Bouwfase 1: Pre-Romaanse of Romaanse periode?

Abt Rodulphus (1108-1138) wordt verantwoordelijk gehouden voor de eerste grootschalige aanleg en inrichting van het terrein aan de Cicindria. Beneden aan de helling, op een opgehoogd terrein, lagen de dienstgebouwen zoals een bakkerij, een wijnpers of brouwerij, werkhuizen, molen, stallen, schuren, wagenhuizen enz... In de buurt van de molen werd een poort opgericht.

In sleuf 1 en 2 was inderdaad een opgehoogde laag vast te stellen. De donkerbruine laag met Andenne aardewerk en de paalkuil vertegenwoordigen de oudste fase (900-1200) van activiteiten die we bij het onderzoek konden vaststellen in sleuven 1 en 2. Ook de grote kuil uit sleuf 3 bevatte Andenne aardewerk, en lijkt in deze eerste periode thuis te horen. Gezien de grote diameter, de diepte en de vorm van deze kuil in het profiel werd overwogen of dit misschien een gracht zou kunnen zijn. In het profiel aan de overzijde was, recht tegenover deze kuil, geen spoor te bemerken, maar als de gracht schuin naar het noorden of het zuiden heeft gelopen is het mogelijk dat deze ofwel door de bouw van muren en kelders niet meer zichtbaar was, ofwel buiten de zuidgrens van sleuf 3 viel.

In sleuf 1 bevond zich in de donkerbruine laag een muur die enkel bestond uit groenige zandsteen. Mogelijk behoort ook deze tot de oudste bouwfase.

Bouwfase 2: Romaanse periode?

Tot deze tweede bouwfase behoren de muren en dwarsmuren uit baksteen en groengele mortel gefundeerd op natuursteen. Deze herbruiken de groene zandsteen die van muren als deze in sleuf 1 afkomstig lijkt te zijn. Zijn de muren in deze bouwstijl die zich over heel sleuf 2 en 3 uitstrekken het resultaat van de eerste grootschalige aanleg op het terrein door *Rodulphus* of van een recentere aanleg?

Bouwfase 4:

In sleuf 2 werd één muur vastgesteld die een andere bouwwijze kende als alle andere muren die geregistreerd werden. De muur bevond zich stratigrafisch tussen de muren uit baksteen en groengele mortel en deze met geelwitte mortel.

De baksteen die voor deze bouwfase gebruikt werd is groter en platter dan de andere bakstenen die op het terrein gebruikt zijn. Het muurtje had ook een iets andere oriëntatie als de onderliggende muren.

Bouwfase 5: 16de – 17de eeuw

De tweede grote groep van muren zijn deze die bestaan uit verschillende types van baksteen, natuursteen en geelwitte mortel. Uit sleuf 1 en 2 kennen we zo het gebouw met een kelderruimte uit baksteen en geel/witte mortel (met verbouwing), de schuine muur met eventuele dwarsmuur, en de lange muur met twee dwarsmuren uit baksteen en geel/witte mortel (met de bijbouw van een tweede muur met steunbeer en boogfundament).

De homogeniteit in bouwmethode lijkt voor deze fase ook voor een grootschalige heraanleg van de bedrijfsgebouwen te spreken. We kennen uit de kroniek zo'n periode van bouwwerken uit de 16de en de loop van de 17de eeuw. Bovendien werden in het fundament van de schuine muur de twee kraagstenen gevonden die dateren uit de eerste helft van de zestiende eeuw.

De kelder en de bijhorende ruimte uit sleuf 1 en de lange muren met dwarsmuren uit sleuf 2 maakten waarschijnlijk deel uit van de bedrijfsgebouwen zoals die te zien zijn op de tekening van de abdij van omstreeks 1700. Verder moeten we er bij de interpretatie van al deze losse muurresten rekening mee houden dat deze niet allemaal noodzakelijk deel waren van gebouwen. Ongetwijfeld bevonden zich in deze zone van de abdij ook scheidingsmuren, poorten en afsluitingen of tuinmuren.

Enigszins problematisch is de schuine muur die sleuf 2 dwarst en waarvan de relatie met de andere muren uit deze bouwfase onduidelijk is. Op de tekening van omstreeks 1700 zijn geen structuren te bemerken die overeen zouden kunnen komen met deze schuine muur.

Enkele mogelijkheden voor een verklaring zijn: een keermuur die zich ondergronds bevond, een muur die deel uit maakte van een installatie binnen een gebouw of een deel van een kanaal of bedding waartegen de *Cicindria* werd gelegd.

Bouwfase 6:

Aan het uiterste westelijke punt van sleuf 2 is na de afbraak van de bouwfase 5 nog een muur of fundament aangelegd uit gele zandige steen met gelige mortel.

Bouwfase 7:

De laatste bouwfase die vertegenwoordigd was in de sleuven was deze uit 1899, de bakstenen muur met cementmortel tussen sleuf 2 en 3. Deze muur is een deel van het fundament van een vierkant gebouw met op het gelijkvloers de refter van de regenten en op de eerste verdieping een infirmerie en zes slaapkamertjes. Dit gebouw, waarvan een onderbouwstructuur te herkennen is op een prent van T.Roose uit 1860, werd gesloopt omstreeks 1980, na de brand van 1975.

Oventje:

Het oventje dat werd aangetroffen in het westelijk profiel van sleuf 3 leverde geen dateerbaar materiaal op, en stond ook niet in een directe relatie met een spoor met dateerbaar materiaal. Het was echter zeer diep ten opzichte van het huidige niveau in de leem uitgegraven (tussen de B en de C horizont, op zo'n 3-4 meter diepte). Het is ook met zekerheid ouder dan de bouwfase met baksteen en groengele mortel.

3.2 Aanbevelingen

Dit noodonderzoek toonde op zeer korte tijd en met beperkte middelen nogmaals de archeologische waarde van de abdijsite aan. Niet alleen de kerk of de abdijgebouwen hebben een rijk verleden, ook het bedrijfsgedeelte van de abdij heeft een interessant verhaal te vertellen. Hopelijk kan deze site bij toekomstige werken met wetenschappelijk opgravingen, voorzien van onderzoeksvragen en een opgravingsstrategie, benaderd worden. Op die manier kan een waardevolle bijdrage geleverd worden tot de kennis van het verleden van de stad Sint-Truiden, de Sint-Trudo abdij en van de mensen die dagdagelijks leefden en werkten binnen de abdijsmuren.

BIBLIOGRAFIE

VAN DE KONIJNEBURG, R. (1984) *Het archeologisch bodemonderzoek van de abdijkerksite te Sint-Truiden (opgravingen, 1982)*, Tongeren.

MARTENS J. (red.)(1986) *Sint Truiden. Een abdijstad. Een globale studie van een samenhangend herwaarderingsvoorstel voor de Sint Trudo abdij*, Studie gemaakt in opdracht van het stadsbestuur van Sint-Truiden, 2dln, Leuven.

BUNTINX B. (red.)(2003) *Sint Truiden. Steen voor steen gebouwd*, Publicatie in het kader van de Open Monumentendag 2003, Sint Truiden.

STYNEN H. (red.)(1990) *Omtrent de Trudo abdij in Sint Truiden (Monumenten 'be, leven. Uitgave van de Koning Boudewijstichting en het Gemeentekrediet)* Lier.

DREESEN R., M. DUSAR & F. DOPERE (2001) *Atlas natuurstenen in Limburgse monumenten. Geologie, beschrijving, herkomst en gebruik*, Genk

VAN DER WOUDE A.M. (red.)(1986) *Kroniek van de abdij van Sint Truiden: vertaling van de Gesta Abbatum Trudonensium (Maaslandse Monografieën, 43)* Assen, Maastricht.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

- ✓ **Andenne aardewerk:** Bleke hardgebakken aardewerksoort uit Andenne (B.) dat een bloeiperiode kende tussen 900 en 1200.
- ✓ **Archeologische context:** In enge zin: de aard, de vorm, de kleur en de vulling van het spoor waaruit een voorwerp of een groep voorwerpen afkomstig is. In ruimere zin worden de opgravingsgeschiedenis, de verbanden met andere vondsten en het ruimer tijds kader bedoeld.
- ✓ **Clastrum:** (Lat) afgesloten gedeelte van de abdij
- ✓ **Fundus:** (Lat) boerderij, hoeve
- ✓ **Kraagsteen:** Steen die uit de muur uitsteekt, en die dient om bogen of balken te dragen, meestal versierd.
- ✓ **Lapidarium:** ruimte waarin stenen architectuurfragmenten uit diverse stijlperiodes zijn samengebracht
- ✓ **Lintel:** rechte balk (hout, ijzer, steen) die een opening in een muur overspant en de muur erboven steunt.
- ✓ **Maniërisme:** stijlperiode in de Europese kunst in de tweede helft van de zestiende eeuw
- ✓ **Pleurant:** treurende figuur
- ✓ **Regel:** bepalingen naar waar men zich moet richten in religieuze gemeenschappen
- ✓ **Tonsuur:** kroontje van haar rondom het hoofd bij een geestelijke

BIJLAGE 1: CATALOOG VAN DE GRONDSPOREN

SPOORNUMMER 1

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZO-NW

Titel Oostwand van een gewelfde kelder met twee nissen.

Vorm Langwerpig **Kleur** /

Samenstelling Ba, WI Mo, GE GRO Mo

Idem aan S7, S2, S3, S4, S6

Relaties

SPOORNUMMER 2

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel Aanzet van het gebogen gewelf van een kelder

Vorm Langwerpig **Kleur** /

Samenstelling Ba, WI Mo, GE GRO Mo

Idem aan S1, S3, S4, S6, S7

Relaties

SPOORNUMMER 3

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel Muur waartegen het keldergewelf rust en die aan de andere zijde een muur van kelderruimte S4 vormt.

Vorm Langwerpig **Kleur** /

Samenstelling Ba, WI Mo, GE GRO Mo

Idem aan S1, S2, S4, S6, S7

Relaties

SPOORNUMMER 4

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel Hoek van een kelderruimte waarvan de vloer (Ba) bewaard bleef.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, WI Mo, GE GRO Mo

Idem aan S1, S2, S3, S6, S7

Relaties S1, S2, S3, S6, S7

SPOORNUMMER 5

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel *Vulling van Kelderruimte S4. Op de vloer (Ba) bevond zich een laag roet of Hk. Deze laag werd afgedekt door een laag leisteen (daklei?). Hierboven zat een dik pakket gemengde donkere grond en bouwpuin.*
Vorm / **Kleur** ZW, DO BR
Samenstelling Lei, Me, Mo, Bot, Oes, Pa,
Idem aan
Relaties

SPOORNUMMER 6

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel *Opstaande baksteenmuur in het verlengde van S6. Vormt oostwand van kelderruimte S4*
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling Ba
Idem aan S1, S2, S3, S4, S7
Relaties S1, S2, S3, S4, S7

SPOORNUMMER 7

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel *Fundament van een zware muur in het verlengde van S6. Ligt tegen de oostzijde van keldermuur S1*
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling Ba + GE Mo + WI Mo
Idem aan S1
Relaties S1, S2, S3, S6, S4

SPOORNUMMER 8

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel *Zwaar fundament, stuk opgaande muur (in verhouding erg smal), en stukje vloerniveau. Deze muur liep haaks op S7 (duidelijke bouwnaad) en was in doorsnede in het profiel en als uitbraakspoor in het vlak zichtbaar.*
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling Ba, WI Mo + GE Mo
Idem aan
Relaties S7

SPOORNUMMER 9

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel Uitbraakspoor van fundament S8. Loopt tegen S7 (met duidelijke naad er tussen).
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling /
Idem aan
Relaties

SPOORNUMMER 10

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel Donker bruine compacte laag die schuin lopend te zien was in het profiel en als een brede band in het vlak. De laag zakt van zuid naar noord (profiel) en was zo'n 60 cm dik.
Vorm / **Kleur** DO BR + DO GR
Samenstelling Le, Sp Hk, paar brokken zandsteen, paar stukjes been, paar kleine scherfjes (Andenne).
Idem aan
Relaties

SPOORNUMMER 11

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel Klein gevlekt spoor, leem met donkerbruine vlekken (zelfde als bovenliggende brede laag)
Vorm Ovaal **Kleur** LE + DO BR + DO GR
Samenstelling Le
Idem aan S12
Relaties Rest van dieper liggend deel van laag S10

SPOORNUMMER 12

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel Klein gevlekt spoor, leem met donkerbruine vlekken (idem boven liggende brede laag).
Vorm Ovaal **Kleur** LE + DO BR + DO GR
Samenstelling Le
Idem aan S11
Relaties Rest van dieper liggend deel laag S10

SPOORNUMMER 13

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel Duidelijk afgeleijnde paalkuil met centraal een donkerder paalspoor. Vertrekt vanuit brede laag S10 (zichtbaar in het profiel).
Vorm Afgerond vierkant **Kleur** DO BR + DO GR
Samenstelling Le, SP Hk, paar brokken zandsteen, paar stukjes been, paar kleine scherffjes (Andenne).
Idem aan S9
Relaties Paalkuil gegraven vanop/in laag S10

SPOORNUMMER * 14

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel Donkerbruine vochtige zware laag gelegen tussen S9 en S16
Vorm / **Kleur** DO BR + ZW
Samenstelling Ba, Lei, paar GR Zs blokken op de bodem
Idem aan
Relaties

SPOORNUMMER 15

Werkput 1+2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** W-O
Titel Muur (fundament) in rechthoekige groene zandsteen met losse zandige geelgroene mortel. De onderste twee rijen zitten op hun plaats, de bovenste twee zijn uit verband getrokken. Zichtbaar in het profiel. In S14 liggen nog enkele van deze muur afkomstige Zs
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling Zs + GRO GE Mo
Idem aan Losse stenen in S14, S53 (zit in profiel onder S16)
Relaties

SPOORNUMMER 16

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO
Titel Muur bestaande uit platte oranje bakstenen. Op een fundament van groene Zs zonder mortel (lijkt herbruik stenen fase S15+53). Deze muur heeft een iets andere oriëntatie als S53 en S18
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling Ba
Idem aan
Relaties Bij machinaal verdiepen sleuf 2: Muur loopt door in NO richting voor zo'n 1,20 m waarop een hoek van 90° in ZW richting volgt. Verdwijnt dan in profiel.

SPOORNUMMER 25

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** W-O

Titel *Deel van een W-O lopende muur die voor het grootste deel werd weggebroken bij de aanleg van muur S27. Op het punt het verste van deze muur S27 bleef nog een stukje muur met parament bewaard. Bij het machinaal verdiepen van de sleuf bleek S27 eerder oppervlakkig waardoor onder het uitbraakspoor muur S25 nog volledig tot aan de rand met werkput 3 bewaard was, en dat minstens tot op een diepte van -1,20 m.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs

Idem aan S20, 24, 26, 36, 53, 39

Relaties *Onder S 27 en S57, S36, S26 en S24 lopen muurdelen dwars op S25. S20 en S53 raken nergens aan S25 maar horen bij dezelfde bouwfase.*

SPOORNUMMER 26

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** NW-ZO

Titel *Dwarsmuur (steunbeer?) van S25. Doorsneden aan de N-zijde door S57. Bij het verdiepen van het vlak bleek S26 niet erg diep te zijn bewaard.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs

Idem aan S20, 25, 24, 36, 53, 39

Relaties *Doorsneden door S57.*

SPOORNUMMER 27

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel *Brede Ba muur, met een getrapt fundament. Aan één zijde is de insteek van het fundament opgevuld met puin afkomstig van het doorsnijden van muur S25. Het fundament liep door tot op een diepte van minstens -1,20m.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo.

Idem aan S33, S31, S30

Relaties *Over S25 en in S57. S33 is er tegen gezet maar lijkt uit dezelfde bouwfase. S 31 en 31 ook.*

SPOORNUMMER 17

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel *fundament uit natuursteen en een geelgroene mortel. Beetje baksteen. Onder het spoor bevindt zich een dikke laag pannen en tegeltjes (niet in verband).*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling WI GE Zs + GRO GE Mo

Idem aan S18?

Relaties S18?

SPOORNUMMER 18

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel *Fundament in een los verband dat bestaat uit WI Zs, baksteen en geelgroene mortel.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling WI Zs, Ba, GE GRO Mo

Idem aan S 37

Relaties *Liep ooit nog een stukje (S37) verder gezien er nog een stukje bovenop S19 zat.*

SPOORNUMMER 19

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel *Groot min of meer driehoekig spoor dat aan één zijde (ZO) een parament uit baksteen vertoont, en aan de andere twee niet. Bestaat uit los Ba puin. Bij het machinaal verdiepen bleek deze wand nog minimaal een meter dieper door te lopen. Op een lager niveau verdween de driehoekige laag puin en kwam een muur tevoorschijn. In deze muur bevond zich ook een herbruikte gekapte steen uit zeer harde ZW Na (zie dia).*

Vorm Driehoekig **Kleur** Ba RO

Samenstelling Ba, WI en GE Mo, herbruikte gekapte stenen uit zeer harde ZW Na.

Idem aan S 8?

Relaties *Vanuit het spoor lijkt in oostelijke en in zuidelijk richting (S8) een muur te vertrekken. Lijkt sterk op de puinlaag net onder het vloerniveau van het fundament van S8. Ooit met mekaar verbonden en doorgraven bij aanleg waterput? Op basis van de gebruikte stenen en mortel lijkt deze schuine muur tot dezelfde bouwphase als S27, 30, 31 en 33 te behoren.*

SPOORNUMMER 20

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** NW-ZO

Titel *Stukje van een muur die zichtbaar was in het profiel. S19 lag er min of meer tegen aan/over. In vlak twee bestond S19 duidelijk uit een muur met aan beide kanten baksteenpuin in mortel(insteek fundering)(S62)*

Vorm Rechthoek **Kleur** /

Samenstelling Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs

Idem aan S24, 25, 26, 36, 53, 39

Relaties *Vormt op een dieper niveau een hoek met S53. Lag onder S19, S18, S16.*

SPOORNUMMER 21

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /
Titel *Vierkante kuil in fundament S19. De kuil was ongeveer 40 cm diep en gevuld met losse donkere grond. Geen vondsten.*
Vorm *Afgerond vierkant* **Kleur** /
Samenstelling *DO BR Le*
Idem aan /
Relaties *Uitgehaald in S19. Paalkuil?*

SPOORNUMMER 22

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO
Titel *Ondiep baksteenmuurtje, zichtbaar in het profiel. Tuinmuur of iets dergelijks?*
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling *Ba + WI Mo*
Idem aan /
Relaties ?

SPOORNUMMER 23

Werkput X **Vlak** *Ander* **Oriëntatie** ZW-NO
Titel *Stukje muur dat zichtbaar was in het profiel van het verlengde van de rioleringsleuf.*
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling *Ba, WIGE Mo, GRO Zs*
Idem aan *S16?*
Relaties

SPOORNUMMER 24

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /
Titel *Massieve rechthoekige muur (of fundament) haaks op S 25. Hoek-ant of steunbeer? Bij het machinaal verdiepen van het vlak bleek dit muurdeel nog minstens een meter dieper door te lopen. Tegen de oostzijde van de muur bleek een tweede muur te liggen (er tegenaan gemetst) die in vlak 1 onzichtbaar was en die een dwarsmuur van S27 geweest is (=S61). Deze was slechts ondiep bewaard.*
Vorm / **Kleur** /
Samenstelling *Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs*
Idem aan *S20, 25, 26, 36, 53, 39*
Relaties

SPOORNUMMER 28

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel *Brede Ba muur, met een getrapt fundament. De bouwwijze en samenstelling van deze muur (fundament) is eigenlijk niet anders als deze van S27. Toch is hij jonger. Bij de aanleg werd de dwarsmuur S30-31 die op S27 aansluit nl. doorbroken. Om de steunbeer S 29 aan te leggen werd ook een stukje van het fundament van S27 verwijderd. Tussen de muren (fundamenten) S27 en 28 werd ook een steunboog aangelegd (S32).*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling *Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo.*

Idem aan S32, S29

Relaties *Doorsnijdt S 30-31. Steunbeer: S29. Steunboog: S32*

SPOORNUMMER 29

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** NW-ZO

Titel *Steunbeer van S28*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling *Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo.*

Idem aan S28, 32

Relaties *Steunbeer van S28. Doorsnijdt fundament van S27. Heeft een lichtjes andere oriëntatie als S30 maar doorsnijdt deze muur niet.*

SPOORNUMMER 30

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** ZO-NW

Titel *De muur S30 - 31 is haaks tegen S 27 gebouwd. Lijkt wel tot dezelfde bouwfase te behoren. Bij de aanleg werd rekening gehouden met het getrapte fundament van S27. De muur zelf heeft ook een getrapt fundament. Tussen 30 en 31 wordt de muur doorsneden door een jongere muur S28.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling *Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo.*

Idem aan S33, S31, S27

Relaties *Zelfde muur als S31. Tegen S27.*

SPOORNUMMER 31

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel De muur S30 - 31 is haaks tegen S 27 gebouwd. Lijkt wel tot dezelfde bouwfase te behoren. Bij de aanleg werd rekening gehouden met het getrapte fundament van S27. De muur zelf heeft ook een getrapte fundament. Tussen 30 en 31 wordt de muur doorsneden door een jongere muur S28.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo.

Idem aan S33, S27, S30

Relaties Zelfde muur als S30. Wordt doorsneden door S28.

SPOORNUMMER 32

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** NW-ZO

Titel Boogfundament dat het fundament van muur S27 met dat van S28 verbindt.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo.

Idem aan S28, 29

Relaties Verbindt het fundament van muur S28 met dat van S27.

SPOORNUMMER 33

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** N-Z

Titel Muur in zuidelijke richting dwars op S27. Ingemetsd in deze muur, ter hoogte van de putwand, zaten op ongeveer een meter onder het eerste vlak twee zwarte gekapte en gebogen stenen ingemetsd. (linteelstenen? raamwerk? Zien er gotisch uit)

Vorm Langwerpig **Kleur** /

Samenstelling Ba (van verschillende afmetingen, hier en daar herbruik), GE Mo, Wi Mo. Twee herbruikte gekapte stenen uit zeer harde ZW Na.

Idem aan S27, S31, S30

Relaties Tegen S27 aan gebouwd met een duidelijke bouwnaad. Lijkt verder wel tot dezelfde bouwfase te behoren. Doorsnijdt S 36.

SPOORNUMMER 34

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel Leek aanvankelijk een uitgebroken muur te zijn, maar bij het verdiepen van de werkput bleek het om los puin te gaan.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling /

Idem aan /

Relaties /

SPOORNUMMER 35

Werkput 1 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel Uiteinde van een muur met een getrapt fundament. Deze muur was zichtbaar in het profiel van sleuf 1. Het fundament bestond onderaan uit los puin met hier en daar een natuursteen. Daarboven is het in baksteen gemetst. Van de opstaande muur was niets bewaard.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, GE Mo, Wi Mo, WI Zs.

Idem aan ?

Relaties Doorsnijdt het fundament van S8

SPOORNUMMER 36

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** NW-ZO

Titel Stukje van een dwarsmuur van S25 dat nog net zichtbaar was onder S33. Grotendeels weggebroken bij de aanleg van S33.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs

Idem aan S20, 25, 26, 24, 53, 39

Relaties Wordt doorsneden door S57 en S33. Hoort bij dezelfde bouwfase als S25.

SPOORNUMMER 37

Werkput 2 **Vlak** 1 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel Plak mortel die boven op S 19 lag. Lijkt een laatste rest te zijn van een muur die hier bovenop liep (18).

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling WI Mo, zandig

Idem aan S18

Relaties Rest van S19, boven op S19

SPOORNUMMER 38

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** NW-ZO

Titel Muur uit baksteen en cementmortel, op een fundament van ongeordend baksteenpuin in cementmortel. Deze muur is een deel van een gebouw dat na de brand van 1975 (vermoedelijk in 1980) werd afgebroken. Het was vrijstaand op het erf en bevatte beneden een 'refter voor de regenten' en boven 'een infirmerie en slaapzaal'. Het werd gebouwd in 1899 (MARTENS J. e.a. 1986: 122). Het gebouw was onderkelderd.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, cementmortel, bouwijzers

Idem aan /

Relaties Het fundament van deze muur heeft de bovenhelft van oven S45-46 vergraven. Het heeft ook een oudere muur S 39-40 van een kelderruimte gedeeltelijk weggegraven.

SPOORNUMMER 39

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** O-W

Titel Deze muur is dezelfde als S25 die in werkput 2 in vlak 1 en 2 zichtbaar was. In put 3 was hij aan beide zijden in het profiel zichtbaar. Hier tussen in was hij grotendeels weggebroken bij het leggen van een rioleringsbuis. De Ba muur, gefundeerd op GRO Zs, maakt hier deel uit van een kelderverdieping. Tegen de noordwand van de muur was een parament van Me stenen geplaatst (S40). Dit was op één plaats zichtbaar verankerd in de Ba muur. De insteek van deze muur (S42, 43, 44, 45, 50, 51 en 52) is veel breder dan noodzakelijk. Vermoedelijk heeft dit de aanleg van de kelderruimte vergemakkelijkt. De insteek en de muur zelf hebben in de westwand van put 3 een oudere ovenconstructie (S 45, 46, 47) doorsneden.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs

Idem aan S20, 24, 26, 36, 53, 25

Relaties Deze muur is het vervolg van muur S25. Hoort samen met parament S40. De muur en het fundament horen bij insteek S42, 43, 44, 50, 51 en 52.

SPOORNUMMER 40

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** O-W

Titel Parament uit gele mergelstenen, vermoedelijk om een kelderruimte mee af te werken. Deze kelderruimte bevond zich ten noorden van muur S39 en van het parament S40.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Me, losse zandige GRO Mo

Idem aan /

Relaties Parament tegen en verankerd in S39

SPOORNUMMER 41

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel Losse zwarte vulling (van na de afbraak) van de kelderruimte die bij het gebouw uit 1899 hoorde. Dit gebouw werd gesloopt in 1980 en ogenschijnlijk werd de kelderruimte opgevuld met een mengeling van aarde, roet, en allerlei afval (metaal, plastic, kabels..).

Vorm Rechthoek **Kleur** /

Samenstelling DO BR + ZW losse grond, steenkool, roet, stenen, stukken metaal, plastic, pannen, leien enz..

Idem aan /

Relaties /

SPOORNUMMER 42

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel *Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.*

Vorm / **Kleur** DO BR

Samenstelling DO BR Le, Pan, Ba, Lei, Ha, Mo Spik

Idem aan S50, 51, 52

Relaties *Insteek van muur S39*

SPOORNUMMER 43

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel *Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.*

Vorm / **Kleur** DO BR

Samenstelling DO BR Le, Pan, Ba, Lei, Ha, Mo Spik

Idem aan S50, 51, 52

Relaties *Insteek van muur S39*

SPOORNUMMER 44

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel *Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.*

Vorm / **Kleur** DO BR

Samenstelling DO BR Le, Pan, Ba, Lei, Ha, Mo Spik

Idem aan S50, 51, 52

Relaties *Insteek van muur S39*

SPOORNUMMER 45

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel *Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling *Deel van de vulling met weining puin bijgemengd. DO BR Le, Ba Spik*

Idem aan S51

Relaties *Insteek van muur S39*

SPOORNUMMER 46

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel *In het westprofiel van put 3 was in het profiel een oventje zichtbaar. Het oventje wordt door S 42, 43, 44, 45 doorsneden. Slechts een klein deel van de ovenwand, en van de vulling van de oven bleef bewaard: S46. Deze vulling bestond voornamelijk uit stukken ovenwand, DO BR leem, Ba Spik, en hier en daar wat houtskool. De ovenwand en de ovenvloer waren opgebouwd uit verbrande leem. Op de ovenvloer bevonden zich een aantal fragmenten van Romeinse dakpannen (tegulae en imbrex). In de ovenvloer waren twee schuin naar beneden lopende luchtkanalen uitgewerkt. Een concentratie van de dakpanfragmenten sloot een van de kanalen in de ovenvloer af. Hoewel een groot deel van de oven ontbreekt lijkt het er op dat de luchtkanalen ooit aansloten op een ruimere 'gang' die zich zo'n zestig centimeter onder de ovenvloer bevond (stookkanaal?). In de ovenvloer, bij de aansluiting van de ovenwand, bevonden zich twee kleinere holtes (3-4 cm diameter). Er werd gecontroleerd of deze een functie hadden in de oorspronkelijke structuur, maar gezien ze nergens heen leidden leken dit ons eerder twee dierengangen te zijn die toevallig door de ovenwand gegraven zijn.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling *BR Le, VB Le (stukken ovenwand en spikkels), Rom Pa, Hk*

Idem aan /

Relaties *In het oostprofiel van put drie was een zeer grote en gelaagd gevulde kuil zichtbaar op dezelfde diepte als het oventje. Er is geen raakpunt tussen beide maar ze lijken (kleuren + diepte) uit dezelfde periode te stammen.*

SPOORNUMMER 47

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel Zone rond de ovenwand en onder de ovenvloer. Het oventje was uitgehaald in de leembodem. Het bovenste deel bevond zich nog net in de B2t, maar het grootste deel in de C horizont. De C-horizont was omheen en onder de oven fel oranje en rood gekleurd door de hitte-inwerking.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Le en Vb Le

Idem aan

Relaties onder en omheen de oven S 46

SPOORNUMMER 48

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel In het oostprofiel van put 3 bevond zich een zeer grote en in verschillende lagen gevulde kuil. S48 is het onderste deel van deze kuil, dat kleiiger en grijzer was dan de bovenliggende laag. In deze laag bevonden zich de schaarse vondsten.

Vorm / **Kleur** GR Le

Samenstelling GR Le, Wi Zs (enkele), Vb Le spik, Sch (enkele, Andenne), Bot (enkele).

Idem aan S 49 maar grijzer en kleiiger

Relaties onder S 49

SPOORNUMMER 49

Werkput 3 **Vlak** 1 **Oriëntatie** /

Titel In het oostprofiel van put 3 bevond zich een zeer grote en in verschillende lagen gevulde kuil. S 49 is het bovenliggende pakket uit deze kuil die uit een aantal kleiige grijze lagen (S48) en een aantal bruinere lagen (S49) bestond.

Vorm / **Kleur** GR BR Le

Samenstelling GR Le, Wi Zs (enkele), Vb Le spik

Idem aan S 48, maar bruiner

Relaties Boven S 48

SPOORNUMMER 50**Werkput** 3**Vlak** 1**Oriëntatie** /

Titel Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.

Vorm /**Kleur** /**Samenstelling** DO BR Le, Pan, Ba, Lei, Ha, Mo Spik**Idem aan** S42, 51, 52**Relaties** Insteek van muur S39**SPOORNUMMER 51****Werkput** 3**Vlak** 1**Oriëntatie** /

Titel Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.

Vorm /**Kleur** /**Samenstelling** DO BR Le, Pan, Ba, Lei, Ha, Mo Spik**Idem aan** S50, 42, 52**Relaties** Insteek van muur S 39**SPOORNUMMER 52****Werkput** 3**Vlak** 1**Oriëntatie** /

Titel Insteek van muur S39. Opgevuld met verschillende lagen gemengde grond. Losser bovenaan en compacter beneden. Helemaal bovenaan was het spoor zeer hard, vermoedelijk door doorgesijpeld cement van het bovenliggende fundament (S38). De insteek is vrij breed, vermoedelijk om de bouw van de kelderruimte (S 39-40) te vergemakkelijken.

Vorm /**Kleur** /**Samenstelling** DO BR Le, Pan, Ba, Lei, Ha, Mo Spik**Idem aan** S50, 51, 42**Relaties** Insteek van muur S 39

SPOORNUMMER 53

Werkput 2 **Vlak** 2 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel *Bij het verdiepen van werkput 2 kwam onder S16 een baksteenmuur tevoorschijn. Deze had als onderste stenenrij groene zandsteen in het fundament. Deze muur behoort tot dezelfde bouwphase als S20, 25, 26, 36, 24, en 39.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, GEGRO Mo, onderste stenenrijen uit GRO Zs

Idem aan S20, 25, 26, 36, 24, 39

Relaties S20, 25, 26, 36, 24, 39

SPOORNUMMER 54

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel *Vulling die bestond uit donkerbruine, vrij losse gemengde grond. Er komen stukken baksteen, lei, pannen, scherven, dierenbeen en tegels in voor. Dit pakket zonder gelaagdheid was minstens 1,20 m diep.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling /

Idem aan /

Relaties Tussen S 27, 28, 30, 32

SPOORNUMMER 55

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel *Vulling die bestond uit donkerbruine, vrij losse gemengde grond. Er komen stukken baksteen, lei, pannen, scherven, dierenbeen en tegels in voor. Dit pakket zonder gelaagdheid was minstens 1,20 m diep.*

Vorm / **Kleur** DO BR

Samenstelling DO BR Le, Puin, Ba, Pa, Tegel, Scherf, Bot, Lei

Idem aan /

Relaties Tussen S27, 28, 32 en 38

SPOORNUMMER 56

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel *Vulling die bestond uit donkerbruine, vrij losse gemengde grond. Er komen stukken baksteen, lei, pannen, scherven, dierenbeen en tegels in voor. Dit pakket zonder gelaagdheid was minstens 1,20 m diep.*

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling /

Idem aan

Relaties Tussen S 28 en 31, en de sleufwand

SPOORNUMMER 57

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** ZW-NO

Titel Insteek van S 27 (baksteenmuur). Deze funderingssleuf was volledig gevuld met baksteenpuin en gruis. Dit was afkomstig van de onderliggende muur S 25, die bij het uitgraven van de insteek weggegraven werd.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling Ba, fragmenten en gruis.

Idem aan /

Relaties Insteek S27, op S 25

SPOORNUMMER 58

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel Vulling die bestond uit donkerbruine, vrij losse gemengde grond. Er komen stukken baksteen, lei, pannen, scherven, dierenbeen en tegels in voor. Dit pakket zonder gelaagdheid was minstens 1,20 m diep.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling /

Idem aan

Relaties Tussen S 27, 33 en 38

SPOORNUMMER 59

Werkput 2 **Vlak** 1 en 2 **Oriëntatie** /

Titel Vulling die bestond uit donkerbruine, vrij losse gemengde grond. Er komen stukken baksteen, lei, pannen, scherven, dierenbeen en tegels in voor. Dit pakket zonder gelaagdheid was minstens 1,20 m diep.

Vorm / **Kleur** /

Samenstelling /

Idem aan

Relaties Tussen S 27, 28 en 29

SPOORNUMMER 60

Werkput 2 **Vlak** 2 **Oriëntatie** /

Titel Bij het verdiepen van put twee kwam tussen de muurresten een donkere leemlaag tevoorschijn. Deze werd in put 1 ook in het profiel en voor een klein deel ook in het vlak aangetroffen.

Vorm Onregelmatig **Kleur** DO BR Le

Samenstelling Le, Sp Hk, paar brokken zandsteen, paar stukjes been, paar kleine scherfjes (Andenne).

Idem aan S 10

Relaties S 10

SPOORNUMMER 61**Werkput** 2**Vlak** 2**Oriëntatie** NW-ZO

Titel Tegen de oostzijde van muur S24 bleek bij het verdiepen van de sleuf een tweede muur te liggen (tegenaan gemetst) die in vlak 1 onzichtbaar was en die een dwarsmuur van S25 geweest is. Deze was slechts ondiep bewaard.

Vorm /**Kleur** /**Samenstelling** Ba+ GE GRO Mo**Idem aan** S25, 24**Relaties** Tegen S 24 en 25.**SPOORNUMMER 62****Werkput** 2**Vlak** 2**Oriëntatie** /

Titel Bij het machinaal verdiepen van put 2 werd bij het wegnemen van de puinzone S19 vastgesteld dat er zich onder dit spoor een brede gemetste muur bevond die aan weerszijden in een met puin en mortel gevulde insteek lag. Deze insteek bevatte naast baksteen en natuurstenen ook twee beeldhouwde kapitelen.

Vorm /**Kleur** /

Samenstelling Ba, Wi Mo, Ge Mo, Na, Ha, twee figuratief versierde kapitelen, blokken bekapte natuursteen (herbruik in insteek fundament).

Idem aan S27 (en bijhorende muren)?**Relaties** Zelfde bouwfase als S27 (en bijhorende muren)?

BIJLAGE 2: CATALOOG VAN DE VONDSTEN

SITE-ID	Bedrijfsgebouwe Sint-Trudoabdij (ST 05 DD)	P.1
----------------	---	------------

NR.	Omschrijving	Putnr.	Vlaknr.	Spoornr.	Opmerking
1M	Baksteen (Snaans) en mortel	1	1	16	
2M	Mortel	1	1	3	
3	Aardewerk	1	1	1	
4	Dakpan (tegelafragment)	3	1	46	Vulling oven
5M	Mortel	2	1	35	
6	Been (dierlijk)	1	1	5	
7	Geglazuurde tegels	1	1	5	
8	Aardewerk en dakpan	1	1	14	
9	Aardewerk	1	1	10	
10	Been (dierlijk)	1	1	10	
11M	Mortel	1	1	8	
12	Been (dierlijk)	2	1	58	Sonderingput
13M	Mortel	1	1	7	
14M	Mortel	2	1	17	
15	Aardewerk en dakpannen	2	1	53	Sonderingput
16	Been (dierlijk)	2	1	53	Sonderingput
17	Glas	2	1	55	Sonderingput
18	Been (dierlijk)	2	1	55	Sonderingput
19	Dakpan en steen	2	1	55	Sonderingput
20	Aardewerk en dakpan	2	1	58	Sonderingput
21	Aardewerk	2	1	54	Sonderingput
22	Aardewerk	1	1	13	
23	Dakpan (tegelafragment)	3	2	46	Vulling oven
24	Dakpan (tegelafragment)	3	2	46	Vulling oven
25	Dakpan	3	2	48	
26	Been (dierlijk)	3	2	48	
27	Glas (donkergroen)	2	1	19	
28	Aardewerk en dakpannen	2	1	53	Sonderingput
29	Glas (hals van fles - donkergroen)	2	1	31	
30	Dakpan? en geglazuurde tegel	2	1	56	Sonderingput
31	Glas	2	1	58	Sonderingput
32M	Mortel	1	1	1	
33M	Baksteen en mortel	2	1	20	
34M	Baksteen en mortel	2	1	19	
35	Dakpan	2	1	24	Insteek spoor 24
36	Aardewerk	2	1	54	Sonderingput
37	Glas	2	1	54	Sonderingput
38M	Baksteen en mortel	2	1	37	
39M	Baksteen en mortel	2	1	18	
40M	Baksteen en mortel	2	1	30	
41M	Baksteen en mortel	2	1	25	
42M	Baksteen en mortel	2	1	28	
43M	Baksteen en mortel	2	1	35	
44M	Baksteen en mortel	2	1	39	
45	Aardewerk	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
46	Aardewerk (steengoed)	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
47	Tegels	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
48	Tegels	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
49	Tegels	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
50	Tegels	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
51	Been (dierlijk)	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
52	Glas (donkergroen)	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
53	Slak (met glas)	LOSSE VONDSTEN			Bij aanleg vlak 1
54	Kapiteel met abt	2	2	62	
55	Kapiteel met Johannes De Doper	2	2	62	
56	Raamlijst	2	2	33	

BIJLAGE 3: HOOGTEMATENLIJST

SITE ID: Bedrijfsgedeelte Sint-Trudoabdij (ST 05 DI)		PAGINA:	1
NAP V P:	41,32 M	DAGHOOGTE:	0,05 M
		DATUM:	25/03/2005

Nr.	Putnr.	Onderwerp	Hoogte	NAP	TekNr.
1	1	S1 oost	-2,85	38,52	1
2	1	S1 midden	-3,05	38,32	1
3	1	S1 west	-2,82	38,55	1
4	1	S7 oost	-2,79	38,58	1
5	1	S7 midden	-3,06	38,31	1
6	1	S7 west	-3,00	38,37	1
7	1	S2 bovenkant	-2,53	38,84	1
8	1	S3 bovenkant	-2,38	39,00	1
9	1	S9 midden	-2,66	38,71	1
10	1	S6 bovenkant midden	-1,91	39,46	1
11	1	S6 onderkant	-2,89	38,48	1
12	1	S13 bovenkant in profiel	-2,47	38,90	1
13	1	S13 bovenkant in vlak	-3,15	38,22	1
14	1	S12 bovenkant in vlak	-3,07	38,30	1
15	1	S11 bovenkant in vlak	-3,07	38,30	1
16	1	S9	-3,05	38,32	1
17	1	S10	-3,06	38,31	1
18	1	S14	-3,08	38,29	1
19	1	S15 bovenzijde	-2,22	39,15	1
20	2	S 16	-2,68	38,90	1
21	2	S 53	-2,09	39,28	1
22	2	S17	-2,18	39,19	1
23	1	S8	-1,54	39,83	1
24	2	S34	-1,53	39,84	1
25	1	S22	-1,39	39,98	1
26	1	S23	-1,58	39,79	1
27	/	Midden terrein	-0,93	40,44	1
28	2	S18 midden	-2,00	39,37	1
29	2	S19 midden	-1,92	39,45	1
30	2	S20	-2,02	39,35	1
31	2	S21	-2,23	39,14	1
32	2	S19 noordoostelijke rand	-2,04	39,33	1
33	2	S24	-2,54	38,83	1
34	2	S25 bovenkant	-2,33	39,04	1
35	2	S27 zuidelijke rand bovenkant	-2,30	39,07	1
36	2	S28 zuidelijke rand bovenkant	-2,28	39,09	1
37	2	S28 trede	-2,49	38,88	1
38	2	Opvulling tussen S27 en S28	-2,61	38,76	1
39	2	S27 trede	-2,60	38,77	1
40	2	S29	-2,40	38,97	1
41	2	S29 trede	-2,47	38,90	1
42	2	S30	-2,41	38,96	1
43	2	S27	-2,41	38,96	1
44	2	S30 trede	-2,94	38,43	1
45	2	S27 trede	-2,59	38,78	1
46	2	Opvulling tussen S27 en S28	-2,62	38,75	1
47	2	S31	-2,23	39,14	1
48	2	S32	-2,39	38,98	1
49	2	S26	-2,24	39,13	1
50	2	Rode puinlaag bij S25	-2,60	38,77	1

BIJLAGE 4: OVERZICHT BEELDMATERIAAL (CD-ROM)

SITE ID	Bedrijfsgedeelte Sint-Trudoabdij (ST 05 DD)	P. 1
FOTO	KLEUR	

NR.	Soort	Onderwerp	Or.	Put	Vlak
1	Overzicht	Terrein voor aanvang werkzaamheden	O	1	1
2	Overzicht	Terrein voor aanvang werkzaamheden	NO	2	1
3	Overzicht	Terrein voor aanvang werkzaamheden	NO	2	1
4	Overzicht	Terrein voor aanvang werkzaamheden	NO	2-3	1
5	Overzicht	Terrein voor aanvang werkzaamheden	NW	3	1
6	Detail	Terrein voor aanvang werkzaamheden: S38	NW	2-3	1
7	Overzicht	Terrein voor aanvang werkzaamheden	Z	2	1
8	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	O	1	1
9	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	W	1	1
10	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	W	1	1
11	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	O	1	1
12	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	O	1	1
13	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	O	1	1
14	Overzicht	Vlak 1 van WP 1	O	1	1
15	Detailop. 1	Noordprofiel en S 11 t.e.m. 13	N	1	1
16	Detailop. 1	Noordprofiel en S 11 t.e.m. 13	N	1	1
17	Detailop. 2	Noordprofiel en vlak WP 1: S 11 en 12	N	1	1
18	Detailop. 3	Noordprofiel en vlak WP 1: S 8 t.e.m. 10 en 35	N	1	1
19	Detailop. 3	Noordprofiel en vlak WP 1: S 8 t.e.m. 10 en 35	N	1	1
20	Detailop. 4	Noordprofiel en vlak WP 1: S 35, 8, 9, 10 en 15	N	1	1
21	Detailop. 5	Noordprofiel: S 15	N	1	1
22	Detailop. 5	Noordprofiel: S 15 en 8	N	1	1
23	Detailop. 1	S 1, 7 en 13	Z	1	1
24	Detailop. 2	S 1, 7, 11 en 12	Z	1	1
25	Detailop. 2	S 1, 7, 11 en 12	Z	1	1
26	Detailop. 3	S 1, 7, 9, 10 en 35	Z	1	1
27	Detailop. 3	S 1, 7, 9, 10 en 35	Z	1	1
28	Detail	S 1, 2, 3 en 7	Z	1	1
29	Detailop. 5	S 14	Z	1	1
30	Detailop. 4	S 4, 6 en 14	Z	1	1
31	Detailop. 5	S 4, 6 en 14	Z	1	1
32	Detailop. 6	S 14, 16, 6 en 53	Z	1	1
33	Detailop. 6	S 14, 16, 6 en 53	Z	1	1
34	Detail	S 1 en 7	W	1	1
35	Detail	S 35	N	1	1
36	Detail	S 35 en 8	N	1	1
37	Detail	S 1, 2 en 7	Z	1	1
38	Detail	S 1, 2, 3, 4 en 7	W	1	1
39	Detail	S 4	W	1	1
40	Detail	S 6, 16 en 53	W	1	1
41	Overzicht	Vlak 1 van WP 2	O	2	1
42	Overzicht	Vlak 1 van WP 2	O	2	1
43	Overzicht	Vlak 1 van WP 2	NO	2	1
44	Overzicht	Vlak 1 van WP 2	NO	2	1
45	Overzicht	WP 2	ZW	2	1
46	Detailop.	S 24 t.e.m. 30, 57	NW	2	1
47	Detailop.	S 26 t.e.m. 33	NW	2	1

SITE ID	Bedrijfsgedeelte Sint-Trudoabdij (ST 05 DI)	P. 2
FOTO	KLEUR	

NR.	Soort	Onderwerp	Or.	Put	Vlak
48	Detailop.	S 27, 28, 32 en 33	Z	2	1
49	Detailop.	S 26 t.e.m. 30, 32 en 33	Z	2	1
50	Detailop.	S 25 t.e.m. 30, 57	NW	2	1
51	Detail	S 32	W	2	1
52	Detailop.	S 27, 28, 29, 30 en 32	W	2	1
53	Detail	S 32	W	2	1
54	Detailop.	S 27, 32 en 33	W	2	1
55	Detailop.	S 27, 32 en 33	Z	2	1
56	Detailop.	S 32, 33 en 27	N	2	1
57	Detailop.	S 27, 28, 32 en 33	N	2	1
58	Detail	S 28 en 31	ZW	2	1
59	Detailop.	S 27 t.e.m. 31	W	2	1
60	Detail	S 27 en 29	O	2	1
61	Detail	S 28	NO	2	1
62	Detailop.	S 24, 25, 27 en 57	W	2	1
63	Detailop.	S 25 t.e.m. 30, 57	N	2	1
64	Detailop.	S 18 t.e.m. 21	W	2	1
65	Detailop.	S 19 t.e.m. 21	N	2	1
66	Detail	S 18 t.e.m. 21	N	2	1
67	Detail	S 18 t.e.m. 21	N	2	1
68	Detailop. 1	Oostprofiel: S 48 t.e.m. 50	O	3	1
69	Detailop. 2	Oostprofiel: S 48 t.e.m. 51	O	3	1
70	Detailop. 3	Oostprofiel: S 48 t.e.m. 51	O	3	1
71	Detail	Oostprofiel: S 39 en 40, 52	O	3	1
72	Overzicht	WP 2 & 3	ZW	2-3	1
73	Detailop. 1	Westprofiel: S 38 t.e.m. 40, 42 t.e.m. 47	W	3	1
74	Detailop. 1	Westprofiel: S 38 t.e.m. 40, 42 t.e.m. 47	W	3	1
75	Detailop. 1	Westprofiel	W	3	1
76	Detail	Oven: S 45, 46 en 47	W	3	1
77	Detailop.	Oven na het verwijderen van de inhoud.	W	2	1
78	Detailop.	Oven na het verwijderen van de inhoud.	W	2	1
79	Detail	Romeinse dakpannen in de oven	W	2	1
80	Detail	Romeinse dakpannen in de oven	W	2	1
81	Detail	Romeinse dakpannen in de oven	W	2	1
82	Detailop.	Oven na het verwijderen van de dakpannen	W	2	1
83	Detailop.	Oven na het verwijderen van de dakpannen	W	2	1
84	Detailop.	Situering Kapiteel 2	N	2	1
85	Detail	Kapiteel 2	N	2	1
86	Detail	Kapiteel 2	N	2	1
87	Detail	Kapiteel 2	N	2	1
88	Detail	Kapiteel 2	N	2	1
89	Detail	Kapiteel 2	N	2	1
90	Detail	Kapiteel 2	N	2	1